

Výcvik psa pro aktivní službu u záchranné služby

Dog Training for Active Duty in Rescue Services

Bc. Denisa Smékalová DiS.

Diplomová práce
2012

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Denisa SMÉKALOVÁ, DiS.**
Osobní číslo: **A10438**
Studijní program: **N3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Výcvik psa pro aktivní službu u záchranné služby**

Zásady pro vypracování:

- 1. Práci zpracujte jako edukační materiál pro potřeby soukromých bezpečnostních služeb.**
- 2. Posudte výběr štěněte podle povahových rysů jednotlivých plemen.**
- 3. Popište základní a speciální výcvik dle jednotlivých plemen psů.**
- 4. Zpracujte rozdělení a vhodnost psů pro hlídací a pátrací činnost.**
- 5. Popište specifika výcviku psů k vykonání lavinové zkoušky.**
- 6. Práci doplňte fotodokumentací.**

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. Hrušovský Josef a kol. : Pes a jeho výcvik, nakladatelství Naše vojsko, ISBN 8-206-009111-4.
2. Roger Abrantes : Řeč psů, encyklopedie psiho chování, vydalo : nakladatelství Dona ISBN 978-80-7322-110-2.
3. Michel G.Lemisch : Váleční psi, vydalo Naše Vojsko, z anlického originálu War dogs , ISBN 80-206-0764-1.
4. Šimovček I. a kol. : Kriminalistika Bratislava 1999 Akadémia policajného sboru ISBN 80-85981-117-5.
5. Růžiška J : Pes k obraně osob a majetku aneb Člověče, neboj se, máš-li psa, nakladatelství Dona České Budějovice 1996 , ISBN 80-85463-76-8.

Vedoucí diplomové práce:

JUDr. Josef Čejka

Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání diplomové práce:

24. února 2012

Termín odevzdání diplomové práce:

15. května 2012

Ve Zlíně dne 24. února 2012

prof. Ing. Vladimír Vašek, CSc.
děkan

L.S.

doc. RNDr. Vojtěch Křesálek, CSc.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Práce řeší otázky, podle čeho si vybrat štěně, jak ho vychovat a vést, abychom došly k požadovanému cíli, vycvičení psa pro aktivní službu u záchranné služby. Zmiňuji zde řešení, jak postupovat a nepostupovat při výcviku, čeho se vyvarovat a čemu by měl psovod předcházet.

Klíčová slova:

Pachové práce, poslušnost, obrana, hlídací a pátrací činnost, výcvik psů, prováděcí pokyny, zkoušky, výstroj psů.

ABSTRACT

This work solves questions, how to choose a puppy, how to bring up and manage. The reason is to get to the desired end to train for active rescue service. I mention here solutions how to proceed and not to proceed in training, what to prevent and what dog handler should avoid.

Keywords:

Effluvial works, willingness, defence, watch and search work, dressur, pursuit guidelines, examinations, fittings for dogs.

Ráda bych poděkovala panu JUDr. Vladislavu Štefkovi, že jsem s ním mohla konzultovat diplomovou práci a za poskytnutí mi pomoci a rad v nejhorším období mého života, kdy jsem ležela v nemocnici a lékaři se každou hodinu rozhodovali, o okamžitém ukončení mého těhotenství.

Ráda bych poděkovala mé holčičce za to, že přežila a dodala mi tím odvahu a sílu dokončit tuto školu.

A v poslední řadě bych chtěla poděkovat manželovi, který při mně stál po celou dobu a podporoval mě ve studiu.

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

.....
podpis diplomanta

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 POSUŽTE VÝBĚR ŠTĚNĚTE PODLE POVAHOVÝCH RYSŮ JEDNOTLIVÝCH PLEMEN	12
1.1 ZLATÝ RETRÍVR	13
1.2 LABRADORSKÝ RETRÍVR	14
1.3 FLAT COA TED RETVÍVR	15
1.4 BORDER KOLIE	15
1.5 NĚMECKÝ OVČÁK	17
1.6 BELGICKÝ OVČÁK MALINOIS	18
1.7 BÍLÝ ŠVÝCARSKÝ OVČÁK.....	18
1.8 BELGICKÝ OVČÁK TERVUEREN	19
1.9 VELKÝ KNÍRAČ	20
1.10 POSOUZENÍ, NEBO-LI VLASTNÍ NÁZOR	21
2 POPIŠTE ZÁKLADNÍ A SPECIÁLNÍ VÝCVIK DLE JEDNOTLIVÝCH PLEMEN PSŮ	23
2.1 DRUHY, STUPNĚ ZKOUŠEK A JEJICH KONÁNÍ	27
2.1.1 Základní a všestranný výcvik	27
2.1.2 Speciální výcvik	27
2.2 VÝSTROJ PSŮ, CVIČEBNÍ PROSTORY, NÁŘADÍ A POMŮCKY	28
2.2.1 Pro všechny druhy a stupně zkoušek se stanoví základní výstroj psa:	28
➤ musí být použit jenom hladký řetízkový obojek, nesmí být na škrťácím obojku, ostatní se nesmí používat	28
➤ vodítko, které musí mít psovod neustále u sebe i když na něm nevede svého psa (v kapse nebo zavěšené z levého ramene na pravý bok), mimo práce na stopě, pokud nejde volně	28
➤ náhubek - u zkoušek ZMP 1, ZMP 2 a ZZO	28
2.2.2 Speciální výstrojí psa na stopách se rozumí:.....	29
2.3 PACHOVÉ PRÁCE	30
2.3.1 Pokládání stop a předmětů	31
2.3.2 Kladení stop a předmětů.....	31
2.3.3 Práce psovoda a činnost psa	33
2.3.4 Vyhodnocení výkonu psa a psovoda na stopě.....	34
2.4 CVIKY POSLUŠNOSTI.....	35
2.4.1 Ovladatelnost na vodítku.....	35
2.4.2 Polohy psa na místě.....	35
2.4.3 Splnění povelu za pochodu psovoda	36
2.4.4 Přinášení předmětů, nebo-li aportování	36
2.4.5 Zdolání překážek	37

2.4.6	Ostatní cviky	39
2.4.7	Základní požadavky	40
2.5	CVIKY OBRANY	41
2.5.1	Odhalení pomocníka	41
2.5.2	Zajištění figuranta	42
2.5.3	Ochrana psovoda	44
2.5.4	Samostatná činnost psa	44
2.5.5	Odolnost vůči úderům	45
2.5.6	Povely pro činnost psa.....	46
II	PRAKTICKÁ ČÁST	54
3	ZPRACUJTE ROZDĚLENÍ A VHODNOST PSŮ PRO HLÍDACÍ A PÁTRACÍ ČINNOST	55
3.1	PES PRO HLÍDACÍ ČINNOST	55
3.2	PES PRO PÁTRACÍ ČINNOST	55
3.3	VHODNOST PSŮ A JEJICH VYUŽITÍ	55
4	POPIŠTE SPECIFIKA VÝCVIKU PSŮ K VYKONÁNÍ LAVINOVÉ ZKOUŠKY	59
4.1	VÝCVIK PSŮ	60
4.2	PROVÁDĚCÍ POKYNY K JEDNOTLIVÝM CVIKŮM POSLUŠNOSTI	61
4.2.1	Ovladatelnost psa na vodítku nebo bez vodítka	61
4.2.2	Projití mezi hloučkem lidí	61
4.2.3	Vysílání psa na cíl	61
4.2.4	Přivolání psa.....	62
4.2.5	Odložení psa.....	62
4.2.6	Štěkání psa na povel.....	62
4.2.7	Polohy psa u nohy psovoda	62
4.2.8	Plazení psa.....	63
4.2.9	Aport předmětu odhozeného psovodem.....	63
4.2.10	Aport předmětu odhozeného nebo umístěného pořadatelem	63
4.2.11	Skákání psa do dálky	63
4.2.12	Skok vysoký	63
4.2.13	Šplh psa	64
4.2.14	Kladina pevná.....	64
4.2.15	Vodorovný žebřík.....	64
4.2.16	Kladina vysoká se žebříky.....	65
4.2.17	Pohyblivá lávka na sudech	65
4.2.18	Kladina se sklopným bodem	65
4.2.19	Tunel pro plazení.....	65
4.2.20	Přesuny mezi jednotlivými překážkami nebo cviky.....	66
4.2.21	Klid psa při nárazových hlucích.....	66
4.2.22	Chůze psa ve stopě lyží	66
4.2.23	Sledování trasy člunu plaváním	66
4.2.24	Vyhledávání osob a předmětů po stopě.....	67
4.2.25	Vyhledávání osob a předmětů revírováním v přírodním terénu.....	67
4.2.26	Vyhledávání osob v sutinách pobořených domů.....	67

4.2.27	Označování osob	68
4.2.28	Vyhledávání osob a předmětů v zimním terénu (lavinách).....	68
4.2.29	Vyhledávání ve vodě	69
ZÁVĚR	.....	70
ZÁVĚR V ANGLIČTINĚ	.....	75
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	.....	81
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	.....	84
SEZNAM OBRÁZKŮ	.....	85
SEZNAM TABULEK	.....	87
SEZNAM PŘÍLOH	.....	88

ÚVOD

Každý pes má kořeny i jeho geny pocházejí z vlka. Tím, jak člověk přišel na to, že vlk mu může být v životě něčím užitečný, začal ho postupně ochočovat, různě křížit. Z křížení postupně vznikaly různé rasy, které byly využívány pro různé potřeby. U některých se jednalo pouze o psy, které byly využívány za účelem lovu, ochrany osob a majetku, až postupem byly využívány, jako domácí mazlíčci.

Člověk začal přemýšlet, jak využít vlastnosti psa pro své účely.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 POSUŽTE VÝBĚR ŠTĚNĚTE PODLE POVAHOVÝCH RYSŮ JEDNOTLIVÝCH PLEMEN

Česko patří mezi kynologické velmoci s nejvyšším počtem psů na obyvatele. Podle odhadů u nás žije zhruba jeden až dva miliony psů. Přesná čísla neexistují, jisté je jen to, že psů stále přibývá. Především je to zásluha otevření hranic po roce 1989, kdy do České republiky dorazili dříve neznámá plemena, která postupně vytlačují zavedená plemena. Většina psů v České republice je „bez papírů“, což s sebou nese určitá rizika. Do chovu se používají psi, kteří by v řádném chovu neuspěli z důvodu vývojové vady, ať už fyzické, nebo povahové. V psí populaci se tak vyskytuje více defektů. [1]

Výběr štěněte je důležitý. Proto by si každý měl zjistit, co nejvíce o chovu dané rasy, kterou požaduje. Musí si zjistit, jsou-li štěňata zdravá, v jakém prostředí vyrůstají. Jaké povahové vlastnosti mají rodiče, popřípadě rovnou jejich rodokmen. Jsou-li čistokrevná. Stejně s těmito vlastnostmi je důležité si uvědomit, že každé štěně je unikátní a má individuální povahové vlastnosti. Jak u člověka, tak u psa se objevují vlastnosti typu sangvinik, choleric, flegmatik a melancholik.

Pokud nemá člověk zkušenosti s výcvikem a výchovou, tak tyto vlastnosti může poznat až později, když je pes starší. Jinak se dá trochu tyto charakteristické prvky rozpoznat při první návštěvě, kdy si jdu vybírat psa. Štěně může být bázlivé, dravé, šťastné, agresivní, popřípadě netečné. To nám může ukázat, napovědět, jaký pes může být.

Vezmeme-li si takové štěně, záleží pak už na nás, jestli ho v této povaze utvrdíme, anebo ho povedeme novou cestou.

Nejvhodnější psy pro aktivní službu u záchranářů jsou střední plemena.

1.1 ZLATÝ RETRÍVR

Jeho rodokmen můžeme najít ve Velké Británii, odkud se potomci rozšířily po celém světě. Jako lovecký pes byl nejčastěji používán k přinášení zvířat, například vodního ptactva. Pro tyto účely se používá i v dnešní době. Lidé zjistily, že tento druh psa má větší inteligenci a začali s ním pracovat a zároveň ho cvičit pro své potřeby, jako pes asistenční a záchranný. Tento druh psa měří 51 – 61 cm a váží kolem 27 – 33 kg. [2] Srst je na dotyk hebká, na oko krásná a můžeme ji najít v různých odstínech krémové a zlaté. Sem tam se objeví i malé množství bílé, především nacházející se na hrudní části. Tento pes je velice vyrovnaný, má společenskou povahu a nejraději pracuje se svým majitelem. Jeho povaha je klidná, přizpůsobivá, důvěřivá. Na první místo bych vyzdvihla inteligenci, práci, kterou splní s nadšením. Zapojíte-li ho do jakéhokoliv sportu i plavání, s láskou je bez problému splní. Není konfliktní s jinými psy a díky tomu nemá problém vycházet s domácím zvířectvem. Díky svým vlohám a vlastnostem je ideální do rodin s dětmi, které miluje a opatruje, jako svá vlastní štěňata. V případě hlídání štěká a upozorňuje, ale ve finále každého pustí a s láskou ho přivátá. Retrívři se velmi rychle učí a to, co se jednou naučí, si pamatuje celý život. Nikdy ho nevychovávejte tvrdou rukou, při výcviku buďte důslední a za dobré chování psa odměňujte. Má velkou výdrž a potřebuje hodně pohybu, většina miluje aportování. [2]

Obr. (1) Zlatý retrívř [10]

1.2 LABRADORSKÝ RETRÍVR

Jeho rodokmen můžeme najít ve Velké Británii, odkud se potomci rozšířily po celém světě. Má v krvi lovecké pudy. V dnešní době je nejvíc využíváný jako policejní, záchranářský a vodící pes. Velikostně se příliš neliší od zlatého retrívra, měří 54 – 57 cm a váha se pohybuje mezi 25 – 35 kg. [2] Má přirozenou černou, žlutou a hnědou barvu. Sem tam se může objevit i malinkatá bíloučká skvrnka na hrudníčku. Rád se nachází v blízkosti lidí. Jeho kladnými vlastnostmi jsou přátelská, vyrovnaná a dobrosrdečná povaha. Jeho pán je vždy na prvním místě. Rád tráví svůj čas ve společnosti a nejvíc ze všeho s nadšením plní přání svého pána. Jedinečný čich, jemnými rysy v masce, inteligencí, poddajnou a poslušnou povahou, pozná pánův smutek, bolest, dobrou a špatnou náladu. Do dvou let bývá hodně temperamentní, hraje a rošťácký. Projde pubertou a pomalu se zklidňuje. Nemá problém pobývat v přítomnosti více psů. Současně mívá kladný vztah k domácím zvířatům. Labrador je inteligentní a rád se učí, někdy ovšem chvíli trvá než začne perfektně poslouchat, protože později dospívá. Pravidelný výcvik a vyvážené krmení jsou důležité proto, aby plemeno nepřibíralo příliš na váze. [2]

Obr. (2) Labradorský Rrtvívr [11]

1.3 FLAT COA TED RETVÍVR

Jeho rodokmen můžeme najít ve Velké Británii, odkud se potomci rozšířily po celém světě. Protože se tento pes osvědčil, využily ho i jiné oblasti. Jeho lovecké pudy se začaly využívat i ve sportovní oblasti. Jeho výška v kohoutku se pohybuje v rozmezí mezi 56 – 61 cm, hmotnost od 25 do 36 kg. Tato rasa má černou nebo hnědou barvu. [2]

Jeho inteligence, přátelskost, vyrovnanost a klidná povaha, je ideálem pro dětské ratolesti. Jeho rychlost učit se, nadchne každého pána, který má rád, když mu ses s nadšením pracuje. Je vhodný pro sportovně založené a temperamentní lidi, jelikož miluje sport, plavání a má velikánskou výdrž. Svého pána, společně s jeho rodinou bere, jako součást své smečky, ke které se taky tak chová. Mívá většinou optimistickou náladu. Tento pes pro svou temperamentnost potřebuje každodenní pohyb.

Obr. (3) Flat coa ted retvívr [12]

1.4 BORDER KOLIE

Její rodokmen můžeme najít také ve Velké Británii, odkud se její potomci rozšířily po celém světě. Dříve se používaly k zahánění dobytka na pastvu a z pastvy domů.

V dnešní době má různé využití. Výška v kohoutku bývá zhruba okolo 53 cm. Její barevnost je různá, jen by neměla být ve větší míře barva bílá.

Toto plemeno vyniká svou inteligencí, pozorností, ostražitostí a pracovitostí. Miluje poslušnost, proto je s ní radost pracovat. Na cvičáku jsme měli dva tyto psy a pohled na ně a práci s jejich pánem byl radost sledovat. Jejich poslušnost, ovladatelnost a práce na vodítku bylo pastvou pro oči. Když majitel těchto dvou psů oba na ráz pustil na figuranta, člověku nezbylo než mačkat spoušť u fotoaparátu, jaká to byla krásná spolupráce těchto psů. Negativní vlastností je povahová tvrdost. Je bezproblémová, pobývá-li mezi cizími psy, zvířaty a dětmi. Tato rasa si k sobě jen tak každého nepustí, díky své chytrosti a mazanosti. Každý majitel ji dokáže bez problému vychovat. Na slovo splní každé jeho přání. U této rasy musíme dodržovat disciplínu, díky jejich temperamentnosti a každodenní potřebě plnit jakékoliv úkoly. Oni nám na oplátku splní každé přání. Tato rasa vyžaduje každodenní pohyb a chce plnit jakékoliv úkoly. Nudí-li se, vymýšlí blbosti a svému pánu se jeví jako zlobivý a neposlušný pes. Jeho schopností se v dnešní době nejčastěji využívají pro různé psy sporty, u záchranářů, jako vodící či asistenční pes. [2]

Obr. (4) Border kolie [13]

1.5 NĚMECKÝ OVČÁK

Jeho rodokmen můžeme najít v Německu, odkud se jeho potomci rozšířily po celém světě. Rádi ho využívali lidé na nahánění ovcí. Dnes je pro jeho spolehlivost využíváný k čemukoliv. Velikost v kohoutku má převážně okolo 55 – 65 cm, jeho váha 22 – 40 kg. Vyskytuje se v barvě černé s červenohnědými, hnědými, žlutými až světle šedými znaky. Celočerná, jednobarevně šedá, nebo šedá s tmavým vlkošedým zbarvením, s černým sedlem a maskou. [2]

Svou vřelostí a inteligencí je hodně fixován na svého pána, kterému s láskou splní každé jeho přání. Pracuje s nadšením, ale v některých případech dokáže být i pěkně tvrdohlavý. Jeho věrnost a vyrovnanost budí velký zájem o tuto rasu, taky je velice žádaný pro jeho vyrovnanost a sebevědomnost. Ve většině případů má kladný vztah k dětem. Svoji povahou je ostražitý vůči cizím lidem, ale ke své rodině a jejím známým dává vřele svoji nákolnost. Přijde-li k jeho přítomnosti cizí člověk, můžeme u něj vyzorovat nedůvěřivost, ostražitost a je neustále ve střehu bránit své území a svého pána. Ohotně plní povely a je velice citlivý na intonaci hlasu. Ovčák je pracovní pes, proto je nešťastný, když nemá co na práci, hodí se pro sportovně založené lidi. [2] Německému ovčáku nestačí, aby ho majitel vycvičil a pak si myslel, že už vše umí. Musí se mu v povelch a cvičení věnovat celý jeho život. [2]

Obr. (5) Německý ovčák [14]

1.6 BELGICKÝ OVČÁK MALINOIS

Jeho rodokmen můžeme najít v Belgii, odkud se jeho potomci rozšířili po celém světě. Byl hodně vyhledávaný a používaný pro zahánění ovcí a zvířat. Dosahuje velikosti 56 – 66 cm. Většinou dosahuje váhy 20 – 30 kg. Jeho černá maska, společně se světle rezavou srstí dodá psu dominantní vzhled. U této rasy se může vyskytnout na prsou a prstech bílé fleky. Jeho bystrost, chytrost, inteligence se špetkou tvrdostí nenechá žádného vetřelce v klidu. Zná-li danou osobu, u které ví, že je s majitelem za dobře, nadšeně ho vítá. Je využíván pro vynikající vlohy, temperamentnost, věrnost, milující pohyb. Je-li u rodiny s dětmi vychováván od malička, chrání je, jako svoje štěňátka. Při výchově je třeba postupovat klidně, ale důsledně, potřebuje jako svého pána silnou osobnost. Patří mezi energické pracovní psi a je všestranně použitelný, od psích sportů, poslušnosti, jako policejní pes, záchranář či psí asistent. [2]

Obr. (6) Belgický ovčák malinois [15]

1.7 BÍLÝ ŠVÝCARSKÝ OVČÁK

Jeho rodokmen můžeme najít ve Švýcarsku, odkud se jeho potomci rozšířili po celém světě. V dnešní době je stejně využíván, jako ostatní ovčáci. Dosahují velikosti 55 – 66 cm

a hmotností 25 – 40 kg. Bílá srst může mít nádech dožluta. Není šťastný, je-li sám. Věnuje-li se mu jeho pán, oplatí mu jeho náklonost láskou, pozorností, ostražitostí, inteligencí a vyrovnanou povahou. Má vlídný vztah k dětským a zvířecím bytostem. Když ho každý den zabavíte, minimálně procházkou, nebude se nudit a dělat Vám naschvály. Nevěří lidem, který nezná. Proto ho sportovně naladěným lidem, dále lidem, kteří využívají psa k poslušnosti vřele doporučuji.

Obr. (7) Bílý švýcarský ovčák [16]

1.8 BELGICKÝ OVČÁK TERVUEREN

Jeho rodokmen můžeme najít v Belgii, odkud se jeho potomci rozšířili po celém světě. Dřív byl využíván pro zahánění zvířat a v dnešní době je nejčastěji využíván v rodinách. Dosahuje velikosti zhruba okolo 56 a 66 cm a hmotnosti 25 – 30 kg. Jeho energie, ostražitost, inteligence, pracovitost a pohyblivost nenechá žádného majitele jen tak sedět doma na zadku u televize. Nemá rád samotu a miluje pohyb, který tuto rasu nejrychleji uklidníte. Jakmile uvidí svého pána, utíká hned k němu. Snaží se v jeho blízkosti trávit co nejvíce času.

Obr. (8) Belgický ovčák tervueren [17]

1.9 VELKÝ KNÍRAČ

V Jeho rodokmenu můžeme najít v Německu, odkud se jeho potomci rozšířili po celém světě. Nejčastější jeho využití bylo na obranách a hlídacím odvětvím. Je vysoký 60 a 70 cm a váží 35 – 47 kg. Ve většině případů ho můžeme najít s černou srstí. Knírač je bystrý, tvrdý, ostražitý, houževnatý a také velice věrný svému pánovi a jeho rodině. Jsou to psi inteligentní a učenliví, rozvážní, dobromyslní, mají velkou výdrž a jsou nepodplatitelní. Důležitá bude i důsledná a čestná výchova. Pokud byli již jako štěňata seznámeni s ostatními zvířaty, neměli by mít v kontaktu s nimi žádné problémy. Jsou milí k dětem. O cizí lidi se nezajímají a jsou obvykle poněkud ostýchavý. Jsou všestranně použitelní, vhodní k výcviku. Knírač je pes s velkou potřebou pohybu, takže když mu ji dopřejete, doma bývá velice klidný. [2]

Obr. (9) Velký knírač [18]

1.10 POSOUZENÍ, NEBO-LI VLASTNÍ NÁZOR

Já osobně preferuji psy křížené. V takovém psu se mísí 2 povahové rysy. Záleží jen na daném pánu, ke kterému povahovému rysu se více přikloní. Já měla svého prvního psa ve 14 letech, byl to kříženec vlka s nějakým loveckým psem. Alespoň tak mi to bylo řečeno. Byl již od štěněte tak ostrý, že dokázal napadnout i svého pána a bylo mu jedno, jestli mě kousl do břicha, ruky.

Hned od začátku jsem se rozhodla s ním jít na „cvičák“, do Kynologického svazu v Uničově, kde mi na začátku řekli, že nemá smysl, abych s takovým psem k nim do organizace vůbec chodila cvičit, že se takový pes nedá vycvičit. Ale já jsem se nevzdala a na cvičák jsem docházela pravidelně. Jistí zkušení psodovodi si mě začali všimnout a viděli chyby, které dělám při výcviku. Nakonec se mě ujali a pomohli mi zkrotit ostrého psa a ukázali mi, jak na něho. I když je pravda, že to s ním nebylo jednoduché. Byl to každodenní výcvik. Rad jsem dostala hodně, ale bylo mi vysvětleno, že je důležité si z tolika informací vybrat právě tu jedinou, která sedne pouze a jedině na mého psa. Proto bych ráda uvedla, že není důležité poslouchat pouze jednoho jediného zkušeného

výcvikáře, ale je důležité ptát se více výcvikářů a zkušených lidí, protože každý pes má jinou povahu a na každého psa sedí úplně jiný výcvik a způsob zacházení.

Když člověk nepoleví a neustoupí a dá výcviku a výchově psa maximum, tak se mu pes odvděčí věrností, spolehlivostí. V případě nebezpečí, či útoku na Vás na ulici nebude váhat a bude Vás bránit. Popřípadě, zvládnete-li s ním poslušnost, můžete s ním jít na zkoušky a závody od těch nejzákladnějších a můžete se dostat i na mistrovství světa. Ale křížený jedinec v té době mohl vykonat maximálně do zkoušky ZV1 a jen papírový pes se mohl dostat až na mistrovství světa. Alespoň takhle mě to učili zkušení psovodi a výcvikáři. O tomto si upřímně myslím, že je to škoda. Jelikož můj pes byl křížený a byl vynikající na stopách, v poslušnosti i obraně. Na tyto činnosti se moc těšil a vykonával je s nadšením, někdy hravostí a dravostí.

Člověk se s ním nemusel nikde bát, a když ho někdo večer chtěl přepadnout, tak skvěle ochránil člověka. Sám můj táta si mého psa bral do zaměstnání na hlídání objektů, kde několikrát zabránil pachatelům v krádeži.

2 POPIŠTE ZÁKLADNÍ A SPECIÁLNÍ VÝCVIK DLE JEDNOTLIVÝCH PLEMEN PSŮ

Je důležité, pokud si vezmu štěně, se kterým počítám, že ho chci vycvičit, prvních čtrnáct dní po donesení domů ho nechat aklimatizovat a zvyknout si na nové prostředí, ve kterém bude vyrůstat. Po čtrnácti dnech můžu začít s pomalým výcvikem formou hry. Můžu začít třeba přivoláním. Oslovím psa jménem, které mu zvolím, popřípadě, které mu bylo zvoleno, dřepnu si a zavolám ke mně a zatleskám. Musím zatleskat s radostí a můžu mít v ruce i nějaký pamlsek, popřípadě začnu ve skrčeném polodřepu couvat dozadu s tleskáním a radostí zavolám ke mě. Přijde-li štěně ke mně, musím mu dát velkou radostí najevo, že povel správně splnilo a musím ho hlasitě vychválit, vydrbat ho, vymazlit se s ním a dát mu pamlsek, popřípadě hračku. To vše záleží na tom, jestli je pes hravý nebo žravý. Od toho se odvíjí odměňování za splněný povel, či úkol. Tímto budu štěně motivovat k tomu, že tento příkaz splní znovu s nadšením. Učení psa musíme vždy provádět s hravostí a povel musím vždy zdůraznit. Proč si dřepnout, či v polodřepu volat na přivolání psa povel? Protože tím, že si dřepnu, dám mu najevo, že jsem na jeho úrovni a nemusí se bát přijít. Když člověk stojí, přivolává štěně, může se stát, že se bude bát a nepřijde. Je jednodušší začínat bez obojku a vodítka, ale to se týká jen štěňátek. Časem, jak se tento povel naučí, můžu ho ztížit a při povelu stát. Dále s přivoláním ke mně můžu pokračovat tak, že si dám na obojek desetimetrové vodítko a nechám na tomto vodítku volně pobíhat pejska, či fenku. Jakmile psa oslovím jménem, dřepnu si, zavolám ke mně, začnu tleskat, popřípadě se rukou plácnu na hrudník, pes musí přijít ke mně. Nejde-li, zavolám znovu ke mně a šuknu vodítkem a pomalu si ho přibližuji vodítkem, až na vzdálenost před sebe. I za tuto cenu pejska s nadšením vychválím, dám mu pamlsek. Dále můžu pokračovat tak, že když je pejsek přede mnou, řeknu mu povel sedni. Tento povel provedu tak, že vodítko připevněné na obojku táhnu jednou rukou nahoru a druhou ruku položím na jeho zadek a tlakem ruky tlačím směrem k zemi. Tyto úkony musím sjednotit a udělat za ráz.

Od tří měsíců do půl roku věku psa se u něj začíná projevovat puberta, kde si pes stanovuje, kdo z Vás je pán. A od toho se bude odvíjet i poslušnost. Pes vás může z ničeho

nic začít neposlouchat a zlobit Vás. Je to důsledek jeho puberty, kdy Vy, jakožto pán mu musíte dát najevo, že on musí poslouchat Vás, ne Vy jeho.

Proto je vhodné, když si pořídím pejska, najít si vhodného výcvikáře, který nám ukáže, jak se veškeré úkony provádějí a jak v případě vyskytnutí se problémů v poslušnosti postupuje. Ale to platí pouze pro začátečníky a nezkušené psovody. Další cvik, který by se měl pejsek učit, hned od začátku než dostane obojek a vodítko, je povel k noze. Jelikož s ním budu chtít chodit i mezi lidmi, tento příkaz musím psa naučit dokonale.

Dál můžu učit formou hry nosit aporty, můžu se s ním tahat s hadrami, kde ho připravuji ke kousání do budoucna na obranu. Současně je důležité, jakmile začne štěkat, dát mu prst před čumák a neustále mu opakovat štěkej. Pes se časem naučí, jakmile dá psovod povel štěkej a zvedne přitom prst, musí zaštěkat. Tento povel je důležitý do budoucna k vyhledávání předmětů, stop, časem přejítí k vyhledávání osob, či při zadržení pachatele. Je vhodné, aby pejsek hodně chodil mezi lidmi. Tím ztratí bázlivost a nebude ze strachu agresivní na lidi a dané situace.

Jakmile zvládnou základní příkazy výcviku, můžu pokračovat v poslušnosti, kde postupně přidávám náročnost výcviku ve stopách a obraně.

Stopu je vhodné učit v ranních hodinách. Ze začátku na jetelině na louce, pak přidávám na poli. Zvládnou-li naučit psa stopě, mám krásně našlápnuto k vyhledávání pachatelů, zavalených lidí v lavině, vyhledávání drog, bomb, zbraní.

Ze začátku, aby štěně pochopilo při stopě, co po něm chceme. Vezmeme ho třeba do parku. Uvážeme ho k lavičce a před pejskem našlápneme stopu. Můžu ho ze začátku motivovat pamlskem. Klidně tvarůžkami. Vezmu tvarůžek, na začátku stopy si natřu tvarůžkem boty a podupu botami začátek stopy a vyšlápnu rovnou stopu, kde konec stopy taky podupu a dám tam buď pamlsk nebo balónek nebo žrádlo. To záleží, dělá se stopa se psem na lačno, či nikoliv. Ale na konci stopy musí vždy dostat odměnu, kterou musí označit zalehnutím.

Jak vyšlapu konec stopy, musím co nejvíc od konce odskočit a vrátit se ke psovi obloukem, abych mu nezmátla čich stopy. Přezuju se do jiných bot a boty, na kterých mám tvarůžky, dám očichat psovi a schovám je. Psa navedu na začátek stopy a ukážu mu rukou a zároveň řeknu stopa. Pes by měl jít po čichu tvarůžků, až by došel k vytouženému pamlsku, či hračce. Na konci psovi řeknu povel lehni, popřípadě mu v tom pomůžu, aby povel vykonal. I přes to ho vychválím, vymazlím se s ním. První stopa nemusí být dokonalá, ale nesmím se vzdát a musím každý den opakovat stopu. Časem budu způsob stopy ztěžovat. Čím víc ji budu zdokonalovat a pes ji bude hravěji zvládat, tím můžu postupně měnit terény, délky stop a jejich zalomení, věci, či lidi, co má pejsek vyhledat.

Je dobré, aby si každý psod vyzkoušel dělat figuranta a znal i podobu druhé strany. Může tím snadněji pochopit pocit člověka, (dítěte), které se ztratí, či ho zavalí lavina. Tam pak jde o čas a rychlost psa, který má příkaz hledej, či revír splnit. Každá minuta je v tomto okamžiku drahá, a pokud povětrnostní podmínky neztíží práci psovi a psodovi, úkol pes vždy vykoná s radostí.

Je důležité, aby majitel psa, tedy psod cvičil psa formou hry, ne agrese. V případě, že psod nemá zrovna svůj den a je podrážděný, (naštvaný), agresivní, opilý, či má ve svém organismu drogy, není vhodné, aby daný den se psem pracoval.

Každý pes vycítí ze svého pána, jakou má momentální náladu a tuto náladu psod lehce přenesse na svého psa, čímž se může stát, že pes v daný den nebude pracovat 100%, jak obvyklý den. Nadarmo se neříká, pes je obrazem svého pána. Mohlo by se i stát, že psa vnitřně zlomíte a on začne být ustrašený, bázlivý, nervózní. Takový pes není vhodný pro další učení k budoucímu vykonávání záchranných prací.

Od začátku musím přistupovat k výcviku zodpovědně a svědomitě. Psod se ze začátku musím věnovat každý den a musím ho učit novým věcem a neustále mu opakovat již naučené věci.

Tyto informace musím psovi vštěpovat v rozmezí od 1,5 do 2 let věku. To záleží na tom, jakou rasu si vyberu k výcviku. Pak už to pes umí a já to s ním jen opakuji, popřípadě ho učím novým situacím v jiném prostředí.

Nedoporučuji do roka od narození psa s ním vykonávat kladiny, skákat s ním překážky a učit ho přebíhat áčko, popřípadě přeskakovat dvoumetrovou bariéru (překážku). Není vhodné, aby běhal s pánem u kola, či za kolem a do půl roku nesmí chodit schody. Toto se dá naučit za jediný den.

Pokud tyto úkony budete vykonávat, můžete do budoucna psovi zadělat na dysplazii. Je to kloubní onemocnění a pro psa velmi bolestivé a pro peněženku majitele docela náročné.

Co jsem si všimla u nás na cvičáku, někteří psovodi používali při výcviku elektriku, jiní prak s kaštany, kopance, bití a jiné praktiky, aby donutily psa vykonávat daný povel. Je otázkou, jakou cestou se chcete vydat, aby zrovna Váš pes byl dokonalý. Záleží jen na Vás.

Já jsem se setkala s mnoha výcvikářema a dostala jsem od každého mnoho rad i pomoci při výcviku. Důležité je, že každý Vám řekne přesně to, co zrovna sedí mu, ale vy musíte přijít na to, co vyhovuje ohledně výcviku s Vaším psem právě jenom Vám a Vašemu psu.

Je to dané tím, že každý pes, či fena je jiný, jiná. Ať je to dáno rasou, povahovými rysy, stavbou těla, danou inteligencí jedince, tak i jednotlivými geny, které získaly po svých rodičích, prarodičích.

Osobně si myslím, že když se psovi denně věnujete s láskou, nadšením a hravostí, pes to vycítí a se stejnou energií a láskou bude i on sám pracovat s Vámi.

To, jak zvládnou základní výcvik, si můžu ověřit, když vezmu psa a složím s ním zkoušky. Komisař posoudí, jak jsem to zvládla, či zvládl. Zároveň zde můžu získat mnoho dalších

znalostí, zkušeností a rad. Tyto informace jsou k nezaplacení. Nikdo nikdy nemůže předem vědět, do jaké situace se dostane, popřípadě s jakou situací se setká. Co obsahují zkoušky a jak připravit a naučit psa je zvládnout najdu ve zkušebním řádu.

2.1 Druhy, stupně zkoušek a jejich konání

Obsahem tohoto zkušebního řádu jsou zkoušky:

2.1.1 Základní a všestranný výcvik

- zkouška základního minima (ZM)
- zkouška všestranného výcviku 1.stupně (ZVV 1)
- zkouška všestranného výcviku 2.stupně (ZVV 2)
- zkouška všestranného výcviku 3.stupně (ZVV 3)

2.1.2 Speciální výcvik

- zkouška základního minima malých plemen (ZMMP)
- zkouška psa malých plemen 1.stupně (ZMP 1)
- zkouška psa malých plemen 2.stupně (ZMP 2)
- zkouška psa stopaře 1. stupně (ZPS 1)
- zkouška psa stopaře 2. stupně (ZPS 2)
- zkouška psa obránáře 1. stupně (ZPO 1)
- zkouška psa obránáře 2. stupně (ZPO 2)
- zkouška základní ovladatelnosti (ZZO).

Zkoušky základního minima a zkoušky základní ovladatelnosti (ZM , ZMMP, ZZO) slouží jako nejnižší ověření výcvikových schopností psa. Jejich splnění není vstupní podmínkou ke splnění zkoušek jiných.

Zkoušky všestranného výcviku (ZVV 1, ZVV 2, ZVV 3), zkoušky speciálního výcviku (ZPS 1, ZPS 2, ZPO 1, ZPO 2) a zkoušky psů malých plemen (ZMP 1, ZMP 2) se absolvují postupně od nižší k vyšší. [3]

Zkoušky psa stopaře (ZPS 1, ZPS 2) a zkoušky psa obránáře (ZPO 1, ZPO 2) jsou zaměřeny na speciální využití schopností psa, k plnění není třeba žádných předcházejících zkoušek.

Zkoušek ZM, ZVV 1, ZVV 2, ZMMP, ZMP 1, ZMP 2, ZZO, ZPS 1, ZPO 1 se mohou zúčastnit i psi bez průkazu původu. U zkoušek ZM, ZVV 1, ZVV 2, ZPO 1 je požadována kohoutková výška větší než 45 cm. U zkoušek ZMMP, ZMP 1, ZMP 2 je požadována kohoutková výška do 45 cm včetně. U zkoušek ZPS 1, ZZO bez omezení.

Zkoušek ZVV 3, ZPS 2, ZPO 2 se mohou zúčastnit výhradně jen psi s průkazem původu, uznávaným FCI. Kohoutková výška psa u zkoušek ZVV 3, ZPO 2 je vyžadována větší než 45 cm, u zkoušky ZPS 2 bez omezení. [3]

2.2 VÝSTROJ PSŮ, CVIČEBNÍ PROSTORY, NÁŘADÍ A POMŮCKY

2.2.1 Pro všechny druhy a stupně zkoušek se stanoví základní výstroj psa:

- musí být použit jenom hladký řetízkový obojek, nesmí být na škrťácím obojku, ostatní se nesmí používat
- vodítko, které musí mít psovod neustále u sebe i když na něm nevede svého psa (v kapse nebo zavěšené z levého ramene na pravý bok), mimo práce na stopě, pokud nejde volně
- náhubek - u zkoušek ZMP 1, ZMP 2 a ZZO.

2.2.2 Speciální výstrojí psa na stopách se rozumí:

- stopovací postroj, nemusí být
- stopovací šňůra (vodítko) 10 m dlouhá, která na jednom místě je připnuta buď na obojek psa, nebo na stopovací postroj, může vést přes záď psa (horem), podél psa (bokem) nebo pod psem mezi předními nebo i zadními končetinami (dolem). Pes může jít na stopě také volně s obojkem nebo bez něho, resp. se stopovacím postrojem. [3]

Po celou dobu průběhu akce pracuje pes bez náhubku. Výjimku tvoří jen určené cviky zkoušek psů malých plemen a zkouška ZZO.

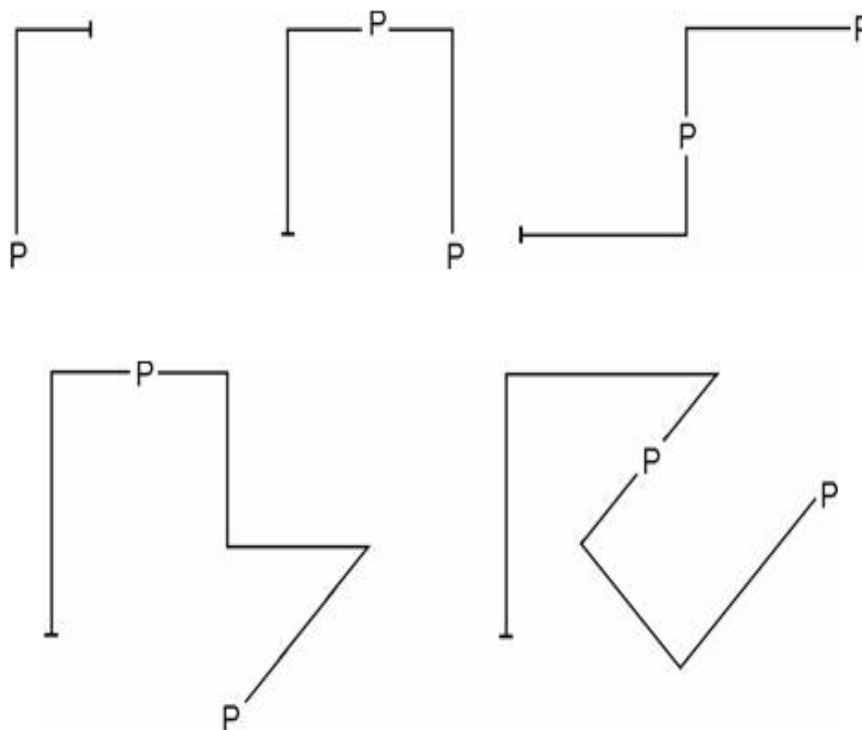
Na zkouškách psovod nesmí mít u sebe žádné hračky, pamlsky, které by motivovaly psa. V případě porušení tohoto nařízení, obdrží psovod nulu při jeho posuzování u konkrétní vykonávající činnosti.

Cvičební prostory musí svou velikostí odpovídat požadavkům předepsaných cviků.

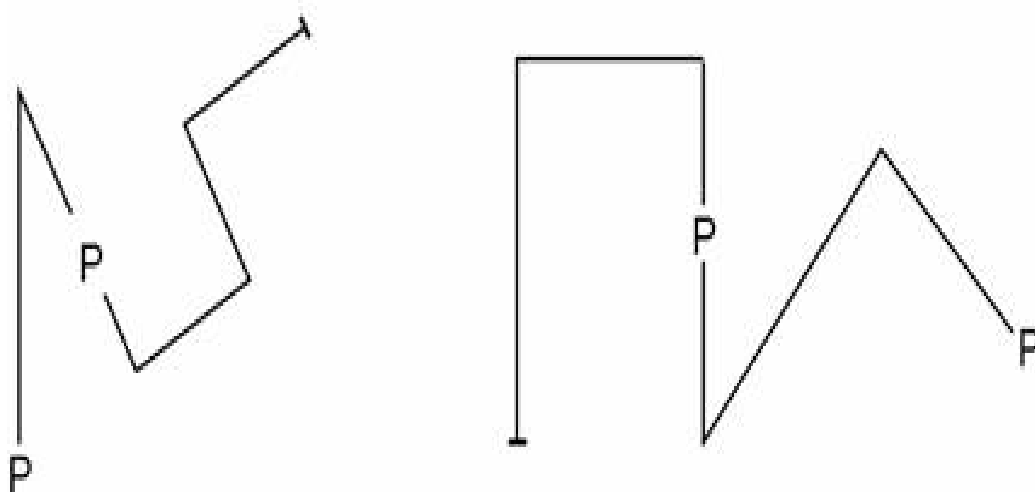
Cvičební náradí a pomůcky popisuje část druhá - metodika a provádění cviků a dále obrazová příloha.

Cvičební prostory, náradí, pomůcky a pomocníky zajišťuje pořadatel. Při jejich nezajištění ukončí rozhodčí akci nebo posuzování daného druhu či stupně zkoušky, případně je nezahájí. [3]

2.3 PACHOVÉ PRÁCE

Obr. (10) Používané stopy ro zkoušky ZM, ZMMP, ZVV, ZPS 2 (A) [3]

Obr. (11) pro zkoušky ZPS 1, ZPS 2 (B) [3]

2.3.1 Pokládání stop a předmětů.

- Jak má vypadat stopa, její zalomení, délka, a kde se bude stopa šlapat, položení počet předmětů a jejich umístění určuje rozhodčí ve shodě s podmínkami zkoušky.
- Při pokládání stop mohou být přítomni jen nezbytní pomocníci, vedoucí akce a rozhodčí.
- Stopy se nepokládají v kulturách nebo terénech, které vizuálně prozrazují jejich směr. [3]

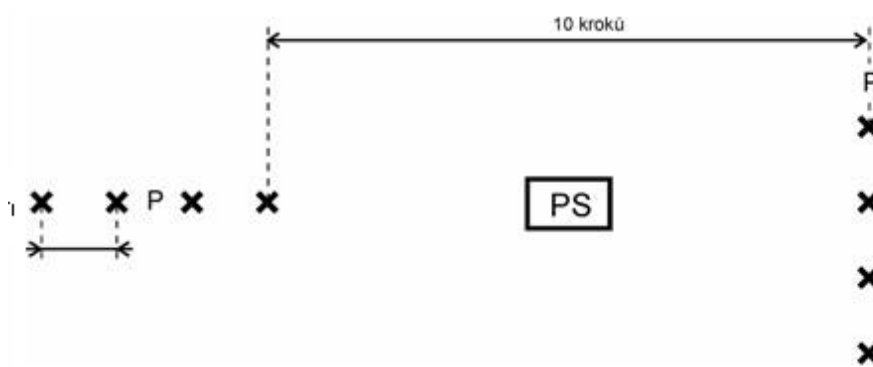
2.3.2 Kladení stop a předmětů.

Musí být z látky, gumy, dřeva, plastu, musí být vyrobený z takových materiálů, které dobře sají pachy, aby pes šel po správné stopě a splnil požadovaný úkol. Sklo a kov není vhodný materiál z důvodu, že se na něm dostatečně dlouhou dobu neudrží pachová stopa.

- ✓ vyhledávací předmět se musí používat v takové barvě, aby nešel pouhým okem z dálky uvidět v daném terénu. Jeho rozměr musí být nejmenší 10 cm x 5 cm x 1 cm
- ✓ nejsou povoleny takové předměty, které by narušovali soustředěnost psů
- ✓ vyhledávací předmět má při sobě kladeč po dobu minimálně půl hodiny před našlápnutím stopy
- ✓ mohou je použít jen jednou pouze pro jednu disciplínu a jednoho psa
- ✓ kontrolu předmětů provádí vždy rozhodčí
- ✓ jakmile kladeč položí stopu s předměty, musí si poznačit, jak je daná stopa našlápnutá

Položení stopy udělám, že na zadaném místě, asi 30 vteřin klidně stojí nebo mírně našlapuje, aby se předal hodně pachů na začátku stopy, kterou označím zapíchnutou cedulkou směrem doleva.

Ukončení stopy se provádí tak, že na konci stopy dám na zem poslední předmět. Kladeč musí v přímém směru pokračovat dalších deset metrů, bez toho, aby vybočil ze stávající stopy. [3]

Obr. (12) Jak rozlišit předmět [3]

P – Předmět psovoda nebo pomocníka, který má být označen, přinesen.

X – Neutrální, různé rozdílné.

PS – Začátek, kde vysílám psa na stopu, společně s prvním položeným předmětem.

Psovod, společně s pomocnými lidmi jdou k místu dohromady. Pomocní lidi musí být v dostatečné vzdálenosti vzadu za psovodem, aby nenarušovali stopu. Předměty se dávají v určité vzdálenosti ve stejné řadě. Ve druhém případě se předměty pokládají v jiném pořadí a stopa se šlape na jiném místě. Příprava cviku a jeho organizace je stejná u obou typů (vlastní, cizí) rozlišování. [3]

2.3.3 Práce psovoda a činnost psa

V případě neúmyslného narušení stopy volně žijícími zvířaty, lidmi, popřípadě počasím, se tato stopa bere, že je v pořádku. Novou stopu lze našlápnout pouze, je-li stopa opakovaně narušována.

Před provedením stopy se musí psovod se psem nahlásit. Stopovací vodítka musí být připnuté ke kovovému obojku nebo k postroji. Délka stopovacího vodítka nesmí být kratší než 1000 cm. Každý psovod má svůj způsob označování předmětů. Před nastoupením na stopu, sdělí rozhodčímu, jak pes upozorní na daný předmět.

Jsou uznávány dva způsoby označování předmětů:

- zvedání, kdy pes může stát, sedět nebo aportovat – kombinace poloh je možná
- označení, kdy pes může stát, sedět nebo ležet – kombinace poloh je možná.

Kombinace těchto způsobů je chybou.

Pes vyhledává stopu:

a) bez vodítka

- bez obojku a postroje
- s řetězovým obojkem
- s postrojem

b) s pomocí stopovacího vodítka

- vodítka musí být připnuté na kovový obojek
- vodítka musí být připnuté na postroj.

Našlápnutá stopa vede rovně, vpravo nebo vlevo, nejvíce ve 45° odklonu.

Když pes zavětrí stopu okamžitě se pes pouští a uvolní se 10 m a sám jde za psem. Tento odstup je nutno dodržovat po celou dobu, i kdyby byl vyslán stopovat bez vodítka. Vybočili pes ze stopy nebo jde-li příliš rychle, je dovoleno lehce šknout vodítkem k jeho usměrnění. Občasná pochvala psa, je dovoleno víckrát říkat povel stopa. Není to bráno za chybu. Tyto povely se nesmí říkat v případě lomu nebo přichází-li pes k předmětu.

Označení předmětu psem, psovod přijde ke psu a předmět zdvihá nad hlavu. Dojde-li na konec, musí se rozhodčímu odhlásit ze stopy a předává mu vyhledané předměty. Odvolá-li rozhodčí psa ze stopy, podává psovod hlášení rovněž. Stopu už nedokončuje. [3]

2.3.4 Vyhodnocení výkonu psa a psovoda na stopě

Při vyhodnocení práce psa ve vyhledávání stopy se posuzuje, jak je přesný, jak označil předmět, jestli byl spolehlivý, jestli se plně soustředil na stopování nebo se nechal ovlivňovat. U psovodů se sleduje způsob práce při uvádění a vedení psa. [3]

O ukončení v této disciplíně rozhodne rozhodčí v případě:

- a) pes jde mimo stopu v délce více než 10 m nebo jde zpět k začátku stopy v délce víc než 10 m za psovoda
- b) pes stopuje se strachem, bez zájmu a nestopuje správně
- c) trvá-li stopa v časovém horizontu delším, než je stanovena
- d) psovod podle určitých bodů pozoruje stopu a snaží-li se povzbuzovat psa, aby dodržoval stopu a šel přímo v ní, může ho za to rozhodčí pokárat.

Ztratit body můžu, když pes odbočí ze stopy, jde-li příliš rychle nebo utíká, nepřesné označení předmětů. Dále, má-li čumák příliš zvednutý, rozptyluje se zvířít, myší, venčením. Psovod nesmí upozorňovat na předmět a dávat mu povel k jeho označení.

2.4 CVIKY POSLUŠNOSTI

2.4.1 Ovladatelnost na vodítku

Přivolání psa. Provádí psovod při chůzi, běhu, popřípadě, stojí-li na místě. Pes se od psovoda pohybuje v minimální vzdálenosti 10 metrů. Psa osloví a důrazným tónem dá povel k noze nebo ke mně. Pes musí okamžitě reagovat a bez váhání nejkratší cestou přiběhnout ke psovodovi. Psovod hlásí rozhodčímu předem, pro který způsob se rozhodl (ZZO, ZM, ZMMP). U cviků, kde se provádí přivolání z vysílání, nedoběhne-li pes do poloviny předepsané vzdálenosti, nelze přivolání hodnotit. [3]

Můžeme přivolání uskutečnit dvěma způsoby:

a) psovod jde a psovi řekne volno. Pes odbíhá od pána na minimální vzdálenost 10 metrů a psovod pokračuje v chůzi, kde po chvíli na pokyn rozhodčího bouchne rukou o nohu a řekne k noze. Pes bez váhání v nejkratší cestě přiběhne a zařadí se vedle nohy. Psovod jde dál. Na pokyn rozhodčího zastaví a psovi řekne povel sedni.

b) druhá varianta je ta, že psovod stojí na místě, řekne psovi volno. Pes odbíhá od psovoda a psovod na pokyn rozhodčího zavolá na psa povel ke mně. Jakmile přiběhne a povel splní, psovod řekne povel sedni a následovně povel k noze.

Ovladatelnost psa na vodítku nebo bez vodítka. Cílem cviku je, aby pes sledoval přesně a ukázněně psovoda při chůzi, poklusu, změnách směru pochodu nebo při obrazech na místě. Psovod dává psu povel při vykročení, změně směru nebo pohybového rytmu, zastavení a obrazech na místě. [3]

2.4.2 Polohy psa na místě

- Psovod stojí na místě a pes neustále fixuje pohledem reakce svého pána. Ten mu následně dá povel sedni, lehni, vstaň, které musí splnit s velkou přesností. To

znamená, že při sedu a lehu se nesmí vyvalit do boku, či v lehu si nesmí lehnout úplně na bok, popřípadě se jakkoliv posunout.

- Podle požadavku zkoušky se cvik provádí se psem u nohy na vodítku, volně se psem na jeden krok před psovodem nebo ve vzdálenosti 20 kroků před psovodem. [3]
- Každý cvik se může kdykoliv překontrolovat zopakováním.

2.4.3 Splnění povelu za pochodu psovoda

- Splní-li pes daný povel, musí v něm zůstat do doby, než psovod přistoupí ke psu.
- U některých zkoušek se provádí krátkodobé odložení psa, povel sedni, lehni nebo stůj.
- Provádí se tak, že pes jde u nohy bez vodítka. Psovod dá povel například stůj. Pes se musí okamžitě zastavit a psovod pokračuje dál. Asi po deseti metrech se na příkaz rozhodčího zastaví, popřípadě se vrací ke psovi.

2.4.4 Přinášení předmětů, nebo-li aportování

- Všichni účastníci před složením zkoušky musí dát aportovací předměty na hromadné místo určené pořadatelem.
- Od zkoušky ZVV1 se aport přehazuje přes překážku nebo áčko, kde pes přinese požadovaný předmět přeskočením nebo přeazením.
- Stupně zkoušek také určují, zda lze při aportování použít libovolný předmět nebo zda se musí použít dřevěné činky, s předepsanou hmotností.
- Nesmí se používat aportovací hračky, házecí talíře, ale jako aport se používá balónek nebo pešek.
- Nepoužijí při aportování áčko nebo překážku, aport odhazují na dálku 10 metrů.

- Při aportování přes překážku nebo šplhem se neurčuje vzdálenost psovoda od překážky, ponechá se na jeho úvaze. [3].
- Provedení cviku se dělí do čtyř částí, k jejich předvedení dává pokyn rozhodčí:
  - a) odhození předmětu
  - b) vyslání psa k přinesení předmětu
  - c) odebrání předmětu
  - d) usednutí psa k noze psovoda.
- Psovi dám povel sedni, odpoutám ho od vodítka a odhodím aport.
- Psovi dám povel vpřed a pes bleskově plní zadaný úkol. Pes přeskočí překážku, při jeho dopadu na zem dám povel aport. Pes vezme do tlamy předmět a vrací se zpět a usedá před psovoda. Zde zůstává sedět a čeká na další povel.
- Stejně se provádí aport přes áčko.
- Aport nesmí překusovat nebo ho pustit dolů na zem. U některých zkoušek je i přípustné, když si pes s aportem lehne.
- Psovod natáhne ruku a řekne psovi povel pusť. Pes pustí aport a dál sedí před psovodem. Na další povel usedá k jeho levé noze.[3]

2.4.5 Zdolání překážek

- Účelem této skupiny cviků je, aby pes na povel dovedl zdolávat rozličné druhy a typy překážek různou pohybovou mechanikou. [3]
- Přeskočení vysoké překážky. Výška překážky je 100 cm, u malých plemen 50 cm. Pes překonává překážku skokem. Při přeskoku se nesmí překážky dotýkat. Překážku tvoří plná, pevná stěna či pevný živý plot.
- Šplhání. Překážku pro šplh tvoří dvě stěny dlouhé 1,9 m a široké 1,5 m, nahoře spojené a na zemi rozevřené tak, že kolmá výška je 1,8 m (malá plemena u zkoušky ZMP 1 a ZPS - 160 cm). Na stěnách jsou v horní polovině umístěny tři stoupací latě ve vzdálenosti 20, 45, 45 cm od sebe. [3]

- Psovod určuje vzdálenost vyslání psa zdolat překážku skokem nebo šplhem.
- Rozhodčí dává psovodovi pokyn, kdy má vyslat psa na danou překážku. Psovod dá psovi povel vpřed, pes zdolá překážku, dopadne na zem a psovod následovně psovi dá povel zpět. Na základě tohoto povelu se pes okamžitě vrací po stejné trase nazpátek ke svému pánu. Jde-li psovod při vyslání psa povelom vřed společně se psem, na zpáteční cestě se pes po zdolání překážky řadí k noze svého pána.
- Vyšle-li psa zdolat překážku a on sám při tom stojí na místě, nerozbíhá se se psem.
- Chůze psa po žebříku a po kladině. V požadavcích zkoušek jsou tyto dva metodicky rozdílné cviky, které se nacvičují odděleně, spojeny v jeden cvik. [3].
- Podle druhu zkoušek nebo jejich stupňů rozlišujeme:
  - a) kladina nízká, má šířku 30 cm, délku 500 cm a výšku 1 m nad zemí, kladina má na obou koncích náběhová prkna, v délce 350 cm
  - b) kladina vysoká, má šířku 30 cm, délku 500 cm a velikost od země je 2 m, na začátku a na konci jsou žebříky ve 45° úhlu, žebříky mají standartní typ, jsou široké asi 40 cm, vzdálenost příček od sebe asi 30 - 40 cm, příčky žebříků nesmějí být širší než 5 cm a nesmějí se upravit jako schůdky. [3]
- Každá zkouška vyžaduje jiné zvládnutí překážky. U některé se provádí jedním směrem, u další se musí vrátit nazpět.
- Podle této disciplíny psovod pozná, má-li jít se psem vedle kladiny, či zůstat stát v místě vyslání psa.
- Než psovod cvik provádí, odepne psa sedícího u nohy z vodítka a stojí na začátku kladiny, či žebříku. Vzdálenost si určí sám a na příkaz rozhodčího psa vyšle zdolat překážku.

- Pes při překonávání překážky musí postupovat klidně a přesně a sebejistě. Nemá propadat mezi příčkami, chodit po postranicích žebříků nebo z kladiny, náběhového prkna či žebříku seskakovat. [3]
- Pes přejde překážku dopředu, psovod jde vedle překážky se psem. Pes slízá z překážky a na povel k noze se řadí ke psovodu.
- Musí-li pes přejít překážku tam i na zpět, psovod stojí v místě vyslání, dá povel vpřed. Dojde-li na konec překážky, dá povel zpět. Pes se otočí a vrací se do původního místa, kde usedá před psovoda. Ten mu na pokyn rozhodčího dá povel k noze a připoutá si psa. Pes se vždy řadí k levé noze.

2.4.6 Ostatní cviky

- Štěkání na povel se podle stupně zkoušky liší polohou a umístěním psa. [3]
- Podnětem pro štěkání psa při cvicích poslušnosti musí být pouze povel psovoda. Na daný povel musí pes nejméně 3x výrazně zaštěkat. Při štěkání nesmí pes měnit svoji základní polohu.
- Plížení psa. Podle požadavku zkoušky se provedení cviku rozlišuje na plížení psa se souběžně jdoucím psovodem a na samostatné plížení psa směrem k psovodovi, vždy na vzdálenost 10 kroků.
- Psovod odpoutá psa z vodítka a řekne povel lehni, potom následuje povel, aby se plazil. Na pokyn rozhodčího psovod jde společně se psem, nebo se také musí plazit. Psovod má dovoleno v této disciplíně neustále chválit psa
- Po 10 metrech se psovod sám zastaví nebo ho o to požádá rozhodčí, následuje povel sedni.
- Při plazení, psovod na pokyn rozhodčího psa zastaví a sám v chůzi pokračuje dál do vzdálenosti 10 metrů od ležícího psa. Otočí se o 180 stupňů dá psu povel ke plazení.

- Pes se doplází do přímé blízkosti psovoda a zůstává ležet. Na povel sedá pes před a následně k noze psovoda.
- Je nepřípustné, aby se pes během tohoto cviku zvedal, stoupal, válel, štěkal, zlobil psovoda.
- Vysílání psa vpřed. Účelem cviku je usměrnit povel pohyb psa do určeného místa.
- Cvik vysílání psa se zkouší jednou nebo dvakrát, směr druhého pokusu nutno posunout o 90°. Délka dráhy je 30 nebo 50 kroků. Směr a výchozí postavení určuje rozhodčí. [3]
- Začátek místa, odkud psovod psa vysílá, společně s jeho koncem je označen cedulkou, popřípadě klackem. Psovod stojí na výchozím stanovišti, pes není připoutaný na vodítku a sedí. Na pokyn rozhodčího, dá psovod povel vpřed. Pes utíká ke vzdálené značce, u které ulehne. Během jeho dráhy psovod musí dát na pokyn rozhodčího povel k lenutí.

2.4.7 Základní požadavky

- Ponechání psa na místě. Účelem cviku je, aby psovod mohl ponechat psa na určeném místě po určitou dobu, aniž by pes místo opustil.
- Po dobu odložení pes leží v předpisové poloze. Ostatní jeho činnost, jako vrtění, reagování na střelbu, či hluk není dovoleno. Po delší době si pes může lehnout na libovolnou stranu stehna.
- Psovod odchází od psa na vzdálenost 15, 25 a 50 metrů, na konci udělá čelem vzad a směřuje pohled na psa, popřípadě se jde schovat za zástěnu ve vzdálenosti 50 metrů od psa.
- Kousek od jeho vzdálenosti cvičí další psovod, který skládá zkoušku. Ta se provádí ve vzdálenosti od 20 metrů.

- Odložení psa na místě se provede na konci poslušnosti, kde se pes odkládá na určené místo. Zde pes nesmí reagovat na řádný hluk, střelení ze zbraně. Odložení trvá po dobu, kdy další pes plní cviky poslušnosti téhož typu zkoušky nebo po dobu, odpovídající témuž typu zkoušky. U zkoušky ZZO, ZM, ZVV 1 stojí psovod se psem na značce, kde bude provádět odložení do doby, než další pes provede přivolání, potom na pokyn rozhodčího psa odkládá a odchází na určenou vzdálenost. [3]
- Klid psa při střelbě. Střelba se u zkoušky ZM provádí při cviku ovladatelnost na vodítku, u zkoušky ZVV 1 při cviku odložení za pochodu vleže, když se psovod na povel rozhodčího zastavuje, u zkoušky ZVV 2 při cviku aport skokem, když se pes chystá uchopit aport, u zkoušky ZVV 3 při cviku aport šplhem, když se pes chystá uchopit aport a dále u všech stupňů při dlouhodobém odložení. U zkoušky ZZO se střelba neprovádí. Ráže použité pistole je stanovena v rozmezí 6 - 9 mm. [3]
- Pokud pes po výstřelu projeví bázlivost nebo agresivitu, která mu nedovoluje plnit úkoly, nutno jej ze zkoušky odvolat. [3]

2.5 CVIKY OBRANY

2.5.1 Odhalení pomocníka

- Figurant má na sobě ochranné kalhoty, vestu, rukáv. Může mít i přilbu s měkkým obuškem.
- Průzkum terénu. Účelem cviku je, aby pes vyhledal pomocníka nebo pomocníky v určeném prostoru. [3]
- Místo k prozkoumání se nachází ve větší míře mimo prostor skládání poslušnosti. Vybrané plocha musí mít hodně místa při nachystání úkrytu, kde se na stejnou délku po obou dvou stranách postaví 3 makety. V celkovém počtu 6 kusů.
- Jednotlivá vzdálenost mezi maketami je dána jednotlivou zkouškou, současně s počtem figurantů.

- Psovod se na začátku postaví, jde uprostřed mezi maketami. Psa vysílá povelém revír, současně může rukou ukázat. Vzdálenost mezi jednotlivými maketami musí být do 20 metrů.
- Pes v rychlosti obíhá makety.
- Kam se ukryje figurant určí rozhodčí. Na cvičáku je to šestá maketa.
- Jakmile pes najde za zástěnou figuranta. Hlasitým štěkotem upozorňuje psovoda.
- Nalezenou osobu nesmí pes napadnout. Musí u ní zůstat do doby, než přijde psovod a zjistí, co pes našel. K tomu, kdy má psovod jít ke svému psu určuje rozhodčí. Schovaný figurant se za zástěnou nesmí hnout, stojí tam a vyčkává, až ho pes nalezne.

2.5.2 Zajištění figuranta

- Prohlídka pomocníka. Psovod vyzve pomocníka, aby vystoupil z úkrytu a dal ruce nad hlavu. [3]
- Psovi řeknu povel sedni, hlídej a jde prohledat figuranta. Vezme mu z ruky prut, vrací se ke svému psu. Zde začíná s figurantem výslech na jakémkoliv téma, ve směs, co tady děláte. Tady nemáte co dělat. Po celou dobu rozhovoru psovod drží psa za obojek, který sedí u nohy. Se stupňujícím hlasem v rozhovoru zaútočí proti psovodovi. V ten moment psovod dává psu povel drž. Pes provede bleskurychlý zákus. Na povel psovoda pustí a psovod jde figuranta odevzdat rozhodčímu.
- Podle stupně zkoušky se provádí doprovod jednoho nebo dvou figurantů.
- Hlídní figuranta. Pes musí hlídat figuranta bez přítomnosti psovoda, který v dálce 25 metrů dohlíží, provádí-li cvik správně.
- V případě útěku figuranta, pes zakročí a nedovolí mu odejít. V případě napadnutí psa figurantem, pes musí zneškodnit útočníka kousnutím do rukávu.
- Psovod řekne figurantovi, kam se má postavit. Psovi řekne povel lehni, hlídej a sám se odchází.

- Pes na vzdálenost 5 metrů leží na zemi a hlídá figuranta. Během této disciplíny nesmí odbíhat, vstát z místa, válet se, štěkat a napadnout figuranta.
- Jakmile figurant utíká z daného místa, pes musí okamžitě figuranta zadržet zákusem do rukávu.

Obr. (13) Zajištění pomocníka [19]

- Jakmile se pes zakousne do rukávu, figurant s ním ještě chvíli utíká, pak se zastaví a pes hned v ten moment pouští rukáv a hlídá figuranta. Při zákroku proti dvěma pomocníkům, musí pes prvního zadržitého pomocníka pustit a zlikvidovat útěk druhého pomocníka do vzdálenosti 20 kroků od prvního. [3]
- Pes může zůstat u jednoho pomocníka nebo pobíhat mezi oběma a dále je střežit. [3] K tomu může štěkat. Nesmí je opětovně napadat.
- Psovod přichází ke psu na pokyn rozhodčího po uplynutí doby hlídání, nebo když to situace vyžaduje. Pes napadá, drží pomocníka, při nesplnění cviku, rovněž na pokyn rozhodčího. [3]

2.5.3 Ochrana psovoda

- Pes ochraňuje psovoda před napadením figurantem. V případě útoku figurantem, pes automaticky zaútočí, popřípadě ho psovod vyzve povellem.
- Přepadení psovoda navazuje na cviky:
  - a) výslech pomocníka
  - b) prohlídka pomocníka
  - c) doprovod pomocníka (pomocníků). [3]
- Pes musí v okamžiku napadení zaútočit na obránáře.
- Figurant zůstane stát a je v klidu, v ten moment řekne rozhodčí psovodu, aby dal povel pust'. Pes musí nadále zaujímat pozici, ve které je a sledovat figuranta, aby se nedal znovu na útěk.
- Při doprovodu dvou pomocníků se v okamžiku zákroku dává druhý pomocník na útěk. Pes jej má samostatně zadržet. [3]

2.5.4 Samostatná činnost psa

- Psovod se psem, sedícím u nohy, stojí na místě, které určí rozhodčí. Psovod může psa přidržovat za obojek.
- Současně je v určité vzdálenosti připraven i pomocník, vyzbrojený obuškem.
- Na pokyn rozhodčího vyjde pomocník z úkrytu a odchází.
- Psovod vyzve pomocníka k zastavení. Když pomocník na výzvu reaguje útekem, vypouští psovod psa k zadržení pomocníka.
- Při různých zkouškách zůstává psovod na místě nebo ihned běží za psem.
- Když pes pomocníka dostihne, provede ihned zákus. Na pokyn rozhodčího přestává pomocník klást odpor a pes jej má pustit a střežit do příchodu psovoda. Po příchodu k místu zadržení psovod psa odvolá k noze (ze vzdálenosti 1 kroku) nebo se zařadí ke psu.

- K puštění může psovod použít maximálně 3 povely. Použití dalšího povelu v těsné blízkosti psa anuluje bodovou hodnotu za celý cvik. Nutnost dalších povelů nebo fyzická pomoc znamená ukončení obrany. [3]

2.5.5 Odolnost vůči úderům

- Cílem cviku je přezkoušení odolnosti psa vůči úderu a tvrdosti psa při střetech a boji s pomocníkem.
- Podle požadavku zkoušky se cvik přezkušuje samostatně nebo navazuje na předešlý cvik.
- Při samostatném přezkušování stojí psovod se psem v určené vzdálenosti proti pomocníkovi a drží psa za obojek. Na pokyn rozhodčího vydráždí pomocník psa a provede útok. V okamžiku útoku pomocníka vysílá psovod psa. Za psem jde až na pokyn rozhodčího.
- V případě spojení cviku odolnost se cvikem samostatná činnost, zadržení s protiútokem, provádí pomocník protiútok ze vzdálenosti cca 30 kroků při doběhu psa.
- Pes se okamžitě zakousne do rukávu a drží ho po celou dobu do doby, než mu psovod na pokyn rozhodčího řekne, pusť nebo obranář přestane klást odpor a pes automaticky ho pustí, sedne si před něj a nespustí z něj oči.
- Před zákrokem psa se snaží pomocník uplatnit vizuální nebo sluchové vjemy, které mohou mít negativní vliv na zákrok psa, nápřahy, křik.
- Při úderech používá pomocník měkký obušek asi 55 cm dlouhý a 2 cm silný. Je obalen kůží nebo jiným měkkým materiálem a opatřen poutkem.
- Údery musí odpovídat druhu a stupni zkoušky a nesmí být vedeny do míst snadné zranitelnosti psa.
- Po ukončení cviku jde psovod ke psu a odvolává jej k noze (1 krok) nebo se zařadí vedle psa.

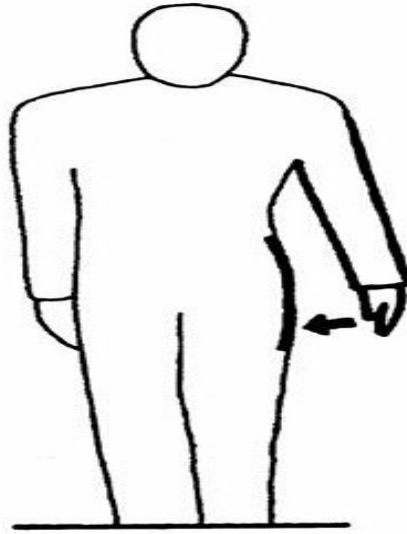
- Pokyny pro práci pomocníka a činnost psovoda ve všech cvicích obrany dává rozhodčí.
- Při všech cvicích obrany platí pravidlo, že u psa, který při boji s pomocníkem projeví bázlivost, je okamžitě diskvalifikován. [3]

2.5.6 Povelý pro činnost psa

- Podle zásady o rozdílnosti používané povelové techniky pro jednotlivé cviky se povelý rozlišují:
  - a) zvukové
  - b) posunkové - pes u nohy psovoda
  - c) posunkové - pes před psovodem.
- Stopa:
  - a) hledej, stopa.
- Ovladatelnost psa na vodítku nebo bez vodítka:
  - a) k noze
  - b) levou rukou bouchnu o stehno.
- Přivolání psa s usednutím před psovoda:
  - a) ke mně.

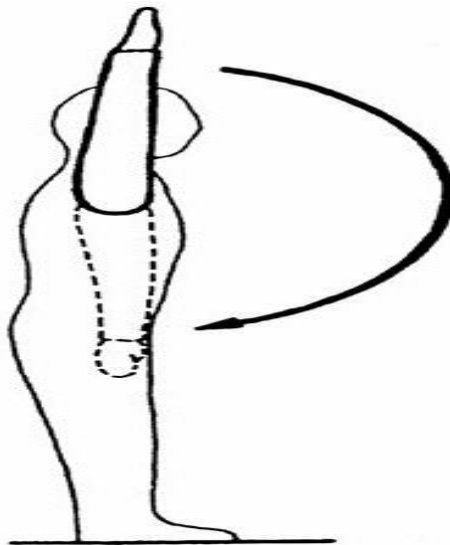
Přivolání psa s připojením nebo usednutím k noze psovoda:

- a) k noze
- b) lehký úder levou rukou na levé stehno používá se, když je pes u psovoda. [3]

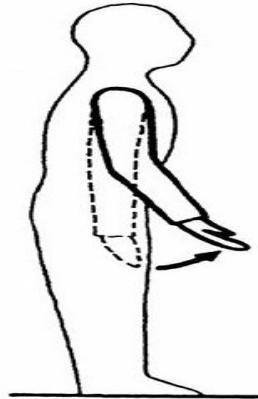
Obr. (14) Povel „K NOZE“ [3]

- Polohy psa při klidu psovoda:
  - a) lehni
  - b) zvednu ruku nahoru a mávnu jí směrem dolů
  - c) využívá se, když je psovod od psa vzdálen. [3]

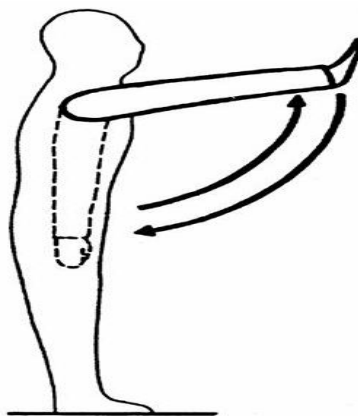
Obr. (15) Povel „LEHNI“ [3]

- a) vstaň
- b) mírné pokrčení v kolenou
- c) zdvihnout do pasu před sebe polo ohnutou pravou paži dlaní nahoru používá se, když je psovod od psa vzdálen. [3]

Obr. (16) Povel „VSTAŇ“ [3]

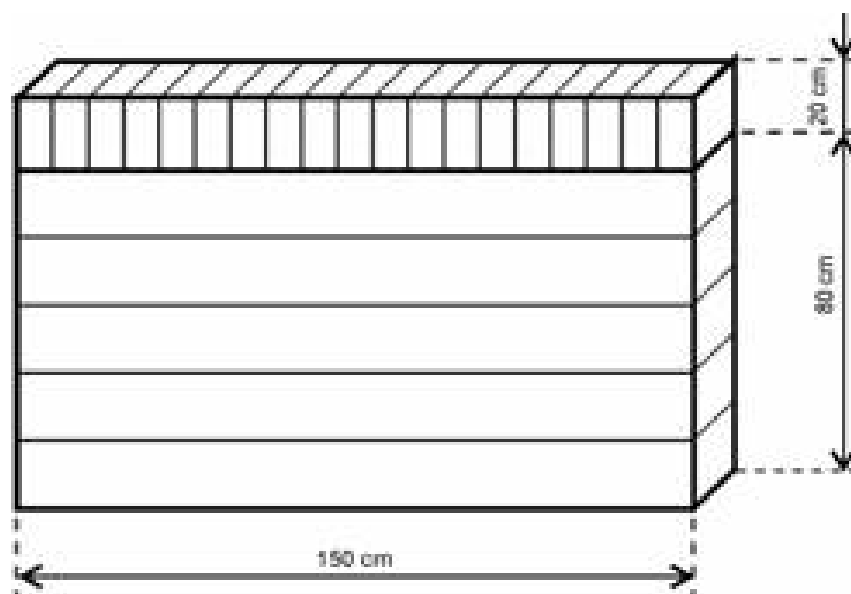
- a) sedni
- b) lehký úder levou rukou na levé stehno
- c) předpažit pravou paži do výše oka dlaní vpřed používá se, když je psovod od psa vzdálen. [3]

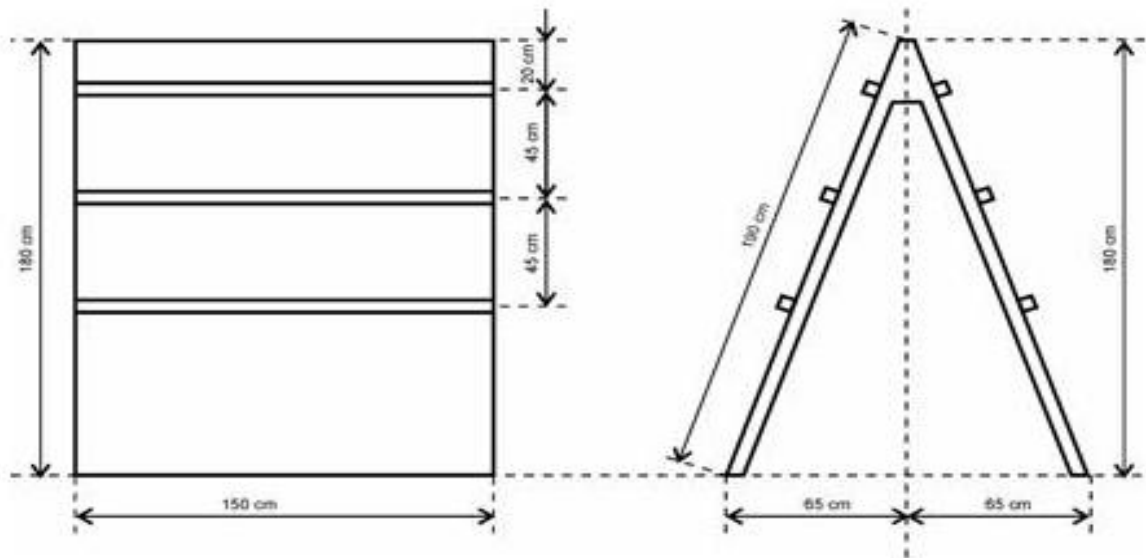
Obr. (17) Povel „SEDNI“ [3]

- Ponechání psa na místě za pohybu psovoda v poloze:
  - a) sedni
  - a) lehni
  - b) mávnout levou rukou nad hlavou a trupem psa, zepředu dozadu
  - a) stůj
  - b) levou rukou dát dlaní před čenich psa. [3]

- Aport volný:
  - a) řeknu povel přines nebo jen povel aport
  - b) ukážu rukou na aport.

- Aport skokem nebo šplhem:
  - a) vpřed (hop), aport (přines).

- Skok vysoký nebo šplh:
  - a) vpřed (hop), při požadovaném zpětném skoku zpět. [3]

Obr. (18) Překážka 1 m vysoká [3]

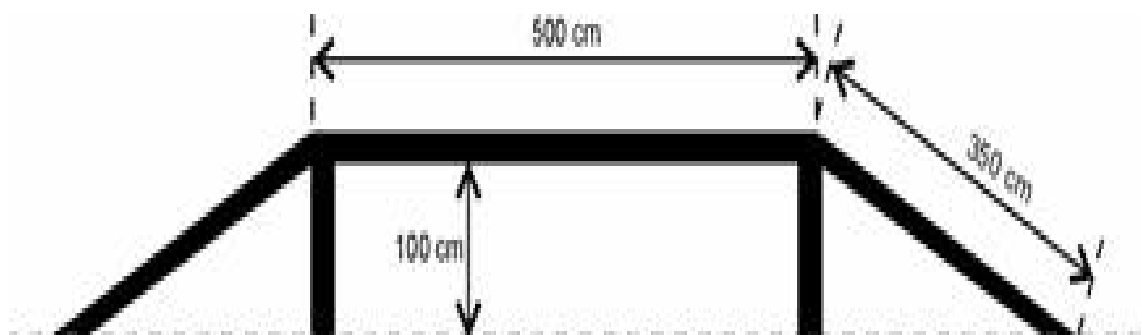
Obr. (19) Áčko [3]

Výška šikmé stěny je 180 cm a délka každé boční stěny je 190 cm.

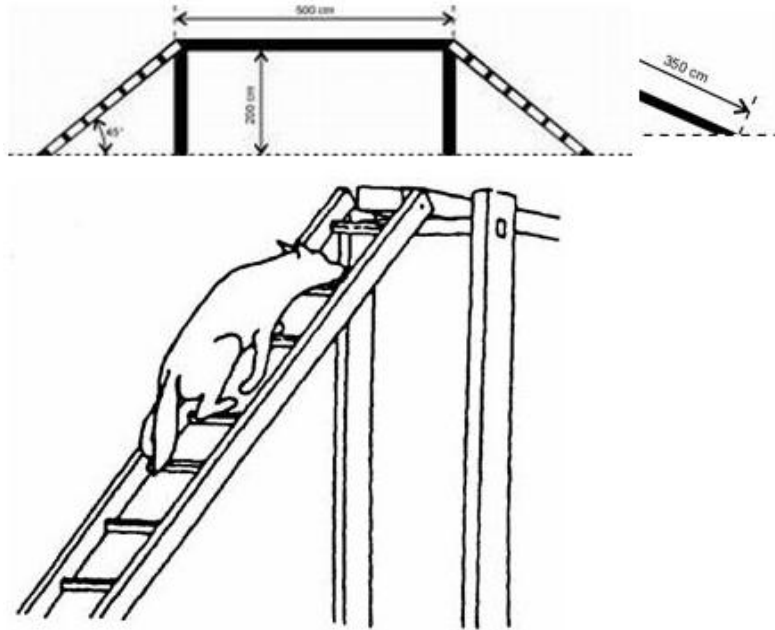
Šířka šikmé stěny je 150 cm s 24 x 48 mm výstupními lišty. [3]

➤ Kladina:

a) vpřed, při požadovaném zpětném překonání kladiny zpět.

Obr. (20) Kladina nízká 1 m vysoká, široká 30 cm. [3]

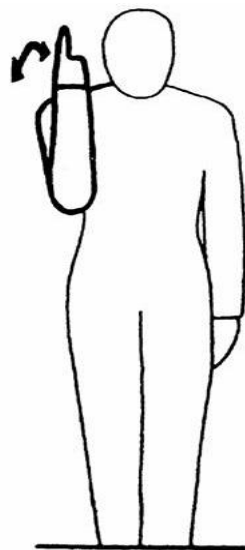

Obr. (21) Kladina vysoká 2m, široká 30 cm. [3]

➤ Štěkání psa na povel:

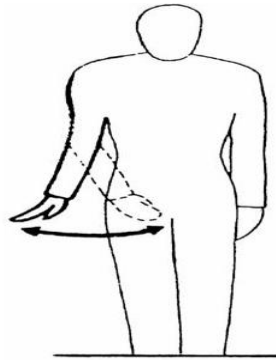
a) štěkej

b) vztyčím prst pravé ruky do úrovní očí a kmitnu jím směrem ke psovi, sedícímu u psovoda. [3]

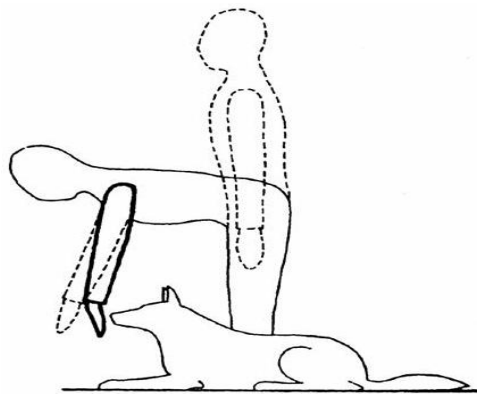
Obr. (22) Povel „ŠTĚKEJ“ [3]

- Plížení psa:
  - a) dám povel plaz
  - c) kmitáním ruky z jedné strany do druhé, nachází-li se pes od psovoda [3]

Obr. (23) Povel „PLAZ“ [3]

- Vysílání psa:
  - a) lehni, vpřed
  - b) ukázat rukou do směru plazení.
- Ponechání psa na místě:
  - a) zůstaň
  - b) mírné přiložení dlaně pravé ruky před čenich psa. [3]

Obr. (24) Povel „ZŮSTAŇ“ [3]

- Průzkum terénu:
  - a) revír, ke mně (zpět) - povoleno oslovení psa, které navazuje na povel
  - b) ukázání paží.
- Hlídní pomocníka (pomocníků):
  - a) hlídej.
- Zákrok psa:
  - a) drž
  - b) ukázat do směru k pomocníkovi.
- Pouštění po zákroku nebo při přinášení předmětu:
  - a) pust.
- Pochvala psa:
  - a) ústní
  - b) pohlazení, poplácání.
- Zákaz nebo přerušení nežádoucí činnosti:
  - a) fuj.
- Volný pohyb psa:
  - a) volno
  - b) volný pohyb pravé nebo levé paže do směru a naklonění těla. [3]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 ZPRACUJTE ROZDĚLENÍ A VHODNOST PSŮ PRO HLÍDACÍ A PÁTRACÍ ČINNOST.

Vezmu-li si psa, se kterým budu cvičit, již ze začátku si zvážím, k čemu chci, aby mi sloužil. Jestli pro hlídací, pátrací činnost, jestli pouze pro zkoušky, závody, či výstavy, popřípadě jen jako domácí mazlíček.

3.1 Pes pro hlídací činnost

Pes pro hlídací činnost musí absolvovat základní výcvik, který zahrnuje poslušnost a obranu, vyhledávání stopy a později pachatele. Pes musí být absolutně zvladatelný svým pánem a musí ho poslechnout na slovo. Pro hlídací činnost jsou vhodné psy učenlivý, razantní, dominantní. Vhodní jsou i adepti s trochou agrese, ale ta musí být v rámci normy.

3.2 Pes pro pátrací činnost

V pátrací činnosti, nebo-li v záchranné činnosti se pes nesmí učit agresí, pro psa je to nepřipustné, aby se učil kousat do peška, či rukávu, když je sám uvázaný u plotu a figurant jde na něj s prutem v ruce, popřípadě chce v něm vyburcovat zlobu. Dále není vhodné psa učit obraně. Pes musí být celou dobu vychováván s láskou. Nesmí napadat lidi, ani jiné psy, zvířata, nesmí být agresivní, útočný. Příkazy, které obdrží od svého pána musí vykonávat s hravostí, přesností, láskou a musí být šťastný. Současně je důležité, aby měl rád lidi. V případě jakéhokoliv zásahu, musel-li by být převezen na místo vrtulníkem, nesměl by být bázlivý.

3.3 Vhodnost psů a jejich využití

Nejčastější využití psů je pro činnost u ozbrojených bezpečnostních složek, kde jsou součástí strážní služby. Do skupiny služební kynologie patří psovod s pátracím psem. Psovod zajišťuje především spolupráci s výjezdovou službou. K tomu se využívají

především hlídkový psi. Služební pes je využíván ve všech složkách Policie České republiky. Každý psovod musí prokázat znalosti z etologie psa, teorii a praxi z výcviku psa, jako je ovladatelnost na vodítku, obrana, zachycení stopy. Musí mít znalosti, jak zajistit zdraví a péči o psa, orientaci v zákonech a předpisech související s držením, výcvikem a využitím psa při ochraně zdraví a majetku osob. Každý jednotlivý pes musí mít složené zkoušky z poslušnosti, obrany a stop. Dělí se na všestranné psy a specialisty.

Všestranní psi se dále dělí na pátrací a hlídkové.

Nejvhodnějšími kandidáty pro tuto činnost jsou pracovní psi, jako jsou německý ovčák, rotvajler, labradorský retrívr, boxer, belgický ovčák malinois, erdelteriér.

U těchto psů je důležité znát jejich původ, znamená odkud pocházejí, jaký mají rodokmen, co dokázali jejich předkové, jaké se vyskytují nemoci a v nepodstatné řadě povahové vlastnosti. Tyto vlivy mají dopad na další generace.

Hlídkoví psi se používají v první linii. Tak například na rizikových sportovních utkáních, při demonstracích, při rušení nočního klidu.

Psi pátrací, se využívají pro pachové schopnosti, když pachatel utíká z místa činu, nasazují se na pachovou stopu, používají se v pátracích akcích na pohřešované osoby. I když se využívají hlavně pro pachové schopnosti, jsou to všestranní psi. A také naopak i hlídkový pes musí vystopovat čerstvou stopu.

Rozdíl mezi hlídkovými a pátracími psy je ve stáří vypracování stopy. Hlídkoví psi stopují čerstvější stopy, kdežto pátrací pes musí být schopen vystopovat pachovou stopu i starší třech hodin.

Psi specialisté jsou používáni k vyhledávání nástražných výbušných systémů, vyhledávání výbušnin, drog, vyhledávání zbraní, střeliva, munice, mrtvol, lidských pozůstatků a na identifikování tzv. pachových stop. Jsou to psi, kteří mají za úkol ztotožnit tzv. otisk pachové stopy zajištěný na místě činu z předmětů, se kterými byl pachatel v kontaktu, na sterilní snímač s pachovým vzorkem podezřelé osoby. Tento vzorek osoby se získává taktéž na sterilní snímač, který je uzavřený v pachové konzervě. Dále se využívají při kontrole osob, zavazadel, dopravních prostředků a při domovních prohlídkách.

U všestranných psů je kladen důraz na výkon služby a u hlídkových psů na obranné práce. Hlídkový pes však musí současně umět zvládnout pachové práce. Pes pátrací musí umět sledovat pachové stopy, vyhledávat nábojnice a ostatní věci, společně se zadržením pachatele, provedením průzkumu objektu s označením, kde se daná osoba nachází a v první řadě ochránit svého psovoda.

Pes může nastoupit do výkonu služby až po projití kurzu minimální kategorie u Ministerstva vnitra či obrany ve výcvikových střediscích psovodů. Aby mohl pes být použit do výkonu služby, musí mít vykonanou zkoušku H - hlídkový, na kterou navazuje zkouška P - pátrací.

Zkouška H se poté dělí na H1 a H2. Rozdíl mezi H1 a H2 je v náročnosti obranných prací. Zkouška P se dělí na P1 a P2. Rozdíl je ve stáří stopy.

Policie České republiky má výcviková střediska v Dobroticích u Holešova a ve Býchorech.

Podle Zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, pokud dochází k ohrožení života a zdraví, je osoba oprávněna použít donucovací prostředky. Například slzotvorný prostředky, obušek a v krajním případě i zbraň.

V Zákoně č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky je § 52 Donucovací prostředky, pod písmenem j) je oprávnění policisty, použít služebního psa, jako donucovacího prostředku. Pes se používá ve službě s náhubkem nebo bez něj. Rozhodnutí je na policistovi. Policista i se služebním psem musí chránit život i zdraví osoby, proti které byl služební pes použit.

V případě, že bych pracovala jako člen strážní služby a cizí člověk by na mě vyslal svého psa, v ten moment bych zařvala povel lehni, stůj, popřípadě bych se rychle rozhlédla kolem sebe, jestli se v mé blízkosti nenachází nějaká tyč, kterou bych použila na svou obranu. Jakmile by pes nereagoval na povel, tím bych věděla, že není řádně vycvičený a nemá cenu se dál snažit. Nejrychlejší způsob je buď využít tyč, bude-li někde kolem mě na blízku, či zbraň ke své obraně, měla-li bych zbrojní pas. Tyč bych použila na zákus psa. Měla-li bych sílu, dala by se situace vyřešit tak, že pes by se zakousl do tyče a já v rychlosti můžu škubnout tyči při zákusu a psovi tím zlomit čelist. Psa sice mohu i zabít, ale já si zachráním život. Tuto situaci využiji pouze na obranu, donutí-li pachatel svého psa poštvat proti mně, jako člena strážní služby.

Popřípadě, mám-li na sobě vaťák, tj. známá zateplená bunda, dá se využít na zákus psa podobně jako kousací rukáv na cvičáku. Musela by to být rychlá akce, kterou zvládne psovod, který současně na cvičáku dělá figuranta. Pes se zakousne do vaťáku, který je rozepnutý, v rychlosti vydělám z druhého rukávu ruku a zbytek vaťáku přehodím psovi přes hlavu a složím psa na zem. Musí to být v rychlosti, ale tuto situaci zvládne jen zkušený psovod. Samozřejmě počítám s tím, že vaťák může pes prokousnout a mě kousnout, ale za to si myslím, že to stojí.

Z 90% ras psů může člověk vychovat psa jak zabijáka, tak přítulného mazlíčka, který vám za pohlazení a lásku splní, co Vám na očích uvidí.

4 POPIŠTE SPECIFIKA VÝCVIKU PSŮ K VYKONÁNÍ LAVINOVÉ ZKOUŠKY

Je důležité, aby psovod pracoval se psem s láskou, trpělivostí a do roku a půl, u některých ras, až do dvou let se jim ve výcviku plně věnoval každý den. Psovod by neměl cvičit se psem, je-li pod vlivem návykové látky, alkoholu, či stresu. Všechny tyto vlastnosti přenesse na psa a pes mu nebude cvičit s nadšením a radostí. Jak se říká, pes je vždy obrazem svého pána. Pes nesmí být za žádných okolností agresivní, útočný a nesmí napadat lidi, ani zvířata. Současně pes nesmí mít sklon k bázlivému a ustrašenému chování. Jelikož se s ním počítá při činnosti v nebezpečných situacích. Takový pes není v žádném případě vhodný pro činnost záchranářů. Musí zvládat jak převoz na lodi, loďce, člunu, v autě, tak i ve vrtulníku, či letadle. Pro psa je taková situace hodně stresově náročná.

Ještě bych chtěla upozornit na chybu, která se stává při výcviku. Začíná-li někdo se psem, kdo nemá žádnou zkušenost s výcvikem, prosím, nepoužívejte ostnatý obojek, elektriku při výcviku, aby Vás pes poslechl, prak, kopance do psa, bití a jiné neetické praktiky, které někteří výcvikáři používají. Tyto praktiky se používají u psů, kteří jsou ostří, agresivní, neustále napadají člověka a zvířata a jsou nezvladatelní. S láskou, trpělivostí a každodenním výcvikem, získáte věrného kamaráda, který Vám velice rád splní každický povel s nadšením.

Dále je dobré si uvědomit, je-li pes hravý, či žraví. Tím ho také můžu velice snadno motivovat k naučení se novým příkazům a povelům. Především je to dobré, učím-li psa vyhledávat předmět nebo člověka. Posílám-li ho do volného terénu například do lesa, dám mu povel hledej, popřípadě revír, kde je jeho povinností vyhledat předmět nebo člověka, který může být schovaný kdekoliv. Jakmile ho nalezne, vyštěká ho tak dlouho, než psovod dorazí, popřípadě označí pes naleznutou osobu a přijde pro psovoda, který si psa uváže na vodítko a pes psovoda k naleznuté osobě dovede. Důležité je, abych psa vysílala s nadšením, které hlavně pramení u mě, jako pána. Pes díky tomu necítí stres ze mě, který by se mohl přenést na něj a díky tomu i on pracuje při vyhledávání s nadšením a formou

hry. Když se tyto cviky učí a já vím, je-li pes hravý, popřípadě žravý, můžu dát figurantovi, který je schovaný, buď pamlsek, popřípadě oblíbenou psí hračku, kterou dostane při nalezení figuranta. Pes se musí za každých podmínek, splní-li úkol chválit, ukázat mu, jakou má z něj psovod radost, jak úkol splnil dobře, musí se odměňovat, ať pamlskami nebo hračkou. Tím ho motivuji k další vyhledávací akci. A hlavně učit všechno formou hry. Jelikož chci, aby mi pes nenapadal lidi, ani zvěř, musím s ním cvičit s nadšením a hravostí.

4.1 Výcvik psů

Provádí psovod sám, popřípadě pod vedením zkušeného kynologa. Takový zkušený kynolog má znalosti, jak s výcvikem, povahovými rysy psa, tak ví jak na jeho chování, krmení a ví jaké je pro psa nejvhodnější ubytování. Aby pes odváděl výbornou práci při cvičení. Musí mít nejen kvalitní stravu, která se neskládá jen z granulí, jak preferují reklamy. Ale hlavně z hodně masa a kvalitního jídla. Ale taky musí navštěvovat pravidelně veterinární stanici, aby se zajistilo zdraví psa.

Někdo by mohl namítnout a říct, že co píše ohledně stravy psa, je hloupost, že mu stačí granule. Je pravda, že kvalitní granule obsahují všechny živiny a stopové prvky, které pes potřebuje, alespoň se to na návodu píše, ale je z druhé strany nutné si uvědomit, že pes je tvor, který taky potřebuje teplou stravu, vydatnou na maso a jiné potřebné suroviny. Špatným stravováním docílím, že pes nebude pracovat, jak budu od něj vyžadovat, bude podrážděný a unavený. Jeho srst bude špatná a začne se zároveň zhoršovat i jeho kůže, chování a zdravotní stav.

U nás v kynologickém svazu v Uničově se často stávalo, že psovodi krmili psi pouze granulemi a hodně jim na to umřeli. A to mluvím o psech, kteří byli cvičeni za účelem prodeje pro pátrací a hlídací činnost.

Při různých pracovních situacích má psovod právo dát psovi na tlapky speciální botičky, speciální deku, kryjící ledviny a zbytek těla, popřípadě speciální sluneční brýle. Dále svítící obojek, aby měl psovod ve tmě a v noci orientaci, kde se jeho pes momentálně nachází. Psovod může mít u sebe láhve na vodu, kterou psovi při jeho vyhledávání může podat, vše záleží podle dané náročnosti, daného úkolu.

4.2 Prováděcí pokyny k jednotlivým cvikům poslušnosti

4.2.1 Ovladatelnost psa na vodítku nebo bez vodítka

Provádí se tak, že psovod drží v pravé ruce vodítko, které není napnuté. Pes zaujímá pozici u levé nohy. Při výkonu tohoto cviku, pes nesmí jít o krok dopředu, či dozadu, ani do boku. Musí jít zároveň se psovodovou levou nohou. Po celou dobu musí sledovat psovoda. Jde-li psovod vlevo nebo vpravo, dá příkaz psovi k noze, on se automaticky otáčí na danou stranu. Při cviku čelem vzad pes tento cvik provede tak, že kopíruje pohyb levé nohy nebo psovoda zezadu obchází.

4.2.2 Projítí mezi hloučkem lidí

Vytvoří se hlouček čtyř lidí. Dva z nich mají u sebe psa přivázaného na vodítku. Psovod se svým psem vstupuje do hloučku napodobující hluk na ulici. To znamená, různé bubnování, troubení, zvonění. Projde-li na konec hloučku, zastaví se a jedné osobě podá ruku se slovem dobrý den. Jeho pes musí být klidný, nesmí napadat ostatní psy a lidi, a ani se jich bát.

4.2.3 Vysílání psa na cíl

Provádí se jedním směrem na vzdálenost 30 kroků. Pes se vysílá za chůze po úvodních 10 krocích a zastavuje se po dosažení cíle některou z poloh. Cílová překážka je tvořena pevnou deskou se zaoblenými hranami a s protiskluzovým povrchem (koberec) o rozměrech 100x100 cm, umístěnou na pevné konstrukci 50 cm vysoké se zakrytými boky.

[4] Mohou se vyslat i na sáně, loďku, do auta, na vozík. Psovod pokračuje směrem ke psu, na vzdálenost tří metrů zůstane stát a dá psovi povel k noze. Druhý případ, jak se provádí tato poslušnost je, že vyšlu psa a po zalehnutí cíle v duchu napočítám do deseti a psa psovi dám povel ke mně, následně k noze. Tato činnost se provádí na vzdálenost třiceti metrů.

4.2.4 Přivolání psa

Pes musí na povel bezmyšlenkovitě reagovat a splnit daný příkaz. Dostane-li povel ke mně, pes předsedá před psovoda a následně dostane povel k noze. Je-li volán pouze povel k noze, bez váhání se vrhá zařadit k levé noze. Následně povel sedni. Jeho tlapky musí být ve stejné rovině s psovodovými nohama.

4.2.5 Odložení psa

Jeden pes je dlouhodobě odložen a druhý pes vykonává poslušnost. Po celou dobu se nesmí vrtět, odcházet z místa, hrát si, plazit se, stoupat. Dovoleno je vyvalit se na jeden bok stehna. Po celou dobu odložení je psovod součástí rušné skupiny osob. [4]

4.2.6 Štěkání psa na povel

Provádí se s vodítkem i bez něj. Provádí se na místě, kdy psovod řekne psovi sedni, zdvihne prst pravé ruky, jednou jím kmitne, společně s povellem štěkej. Pes musí minimálně 3 zaštěkat. Povel štěkání se také provádí s psem, který leží na vzdálenost deset kroků před psovodem.

4.2.7 Polohy psa u nohy psovoda

Pes, který plní příkaz sedni, lehni, vstaň, musí tyto cviky zacvičit na jednom místě. Nesmí poposedávat a měnit svoji pozici. Každý cvik se dvakrát překontroluje.

4.2.8 Plazení psa

Plazení se provádí společně s psovodem nebo jen vedle psovoda sním jdoucím na vzdálenost deseti kroků. Pes se odepíná z vodítka a dá se mu povel plaz. Při této disciplíně se dvakrát vystřelí ze zbraně.

4.2.9 Aport předmětu odhozeného psovodem

Psovod odhodí aport do vzdálenosti 10 nebo 15 metrů. Odhazuje balónek nebo pešek. Pes sedí u nohy a na povel aport, vybíhá a do tlamy vezme daný předmět. V ten moment psovod zavolá ke mně. Pes si sedne před pána, po chvílce psovod odebere aport psovi, že natáhne ruku k aportu a řekne povel pust'. Pes aport pouští, následuje povel k noze. Pes usedne k noze a na psa připoutá na vodítko. Všechny tyto pokyny musí mít mezi sebou malou pauzu.

4.2.10 Aport předmětu odhozeného nebo umístěného pořadatelem

Provádí se přesně podle pokynů rozhodčího. Pořadatel stojící ve vzdálenosti 10-15 kroků od psovoda odhazuje předmět kolmo k ose jeho vysílání nebo umísťuje předmět na předepsaném místě. Psovod vysílá psa k přinesení, až když předmět leží klidně na zemi. [4]

4.2.11 Skákání psa do dálky

Pes musí přeskocit překážku v délce 1,5 m na jednu stranu. Pes na povel psovoda překonává překážku 20 cm vysokou, 100 cm širokou a 100-150 cm dlouhou s nastavitelnou vzdáleností. Překážka sestává z pevných postranic s pohyblivými textilními tkalouny, přes které pes skáče. Za překážkou se pes zastavuje povellem a psovod jde pro psa. [4]

4.2.12 Skok vysoký

Pes na povel psovoda překonává překážku 80 cm vysokou a 100 cm širokou volným skokem jedním nebo oběma směry. Horní část překážky je opatřena pružnou částí (kartáče,

proutí), aby bylo vyloučeno zranění psa. Za překážkou se pes zastavuje povel a psovod jde pro psa. [4]

4.2.13 Šplh psa

Pes na povel psovoda překonává překážku typu A, buď 160 nebo 180 cm vysokou a 100 cm širokou jedním (psovod vychází současně se psem) nebo oběma směry. Překážka je tvořena dvěma dřevěnými stěnami spojenými v horní části tak, aby spodní okraje byly od sebe vzdáleny asi 120 cm. Horní část překážky musí být překryta pruhem koberce či podobného materiálu, aby nemohlo ve spoji obou částí dojít ke zranění tlapky psa. Povrch obou šikmých stěn je opatřen protiskluzovou úpravou a ve vzdálenosti 30 cm příčnými lištami poskytujícími při šplhu oporu. [4]

4.2.14 Kladina pevná

Pes na povel psovoda překonává překážku tvořenou fošnou 30 cm širokou a 300 cm dlouhou, umístěnou na pevném stojanu 100 cm nad zemí s náběhovými prkny na obou koncích kladiny v úhlu 45 stupňů. Náběhová prkna jsou opatřena protiskluzovou úpravou. Překážka se překonává jedním (psovod jde současně se psem) nebo oběma směry. [4]

4.2.15 Vodorovný žebřík

Pes na povel psovoda překonává překážku tvořenou dřevěným žebříkem 30 cm širokým a 300 cm dlouhým, umístěným na pevném stojanu 50 cm nad zemí s 5 cm širokými příčkami vzdálenými od sebe 30 cm a s náběhovým prknem opatřeným protiskluzovou úpravou a umístěným v úhlu 45 stupňů. Pes je povel vyslán vpřed a v okamžiku, kdy překoná náběhové prkno a vstoupí všemi nohama na příčky, vychází psovod za ním. Na konci žebříku se pes sám zastavuje, psovod jej uchopí do náruče a sundává na zem do základního postoje. [4]

4.2.16 Kladina vysoká se žebříky

Pes na povel psovoda překonává překážku tvořenou fošnou 30 cm širokou a 300 cm dlouhou, umístěnou na pevném stojanu 180 cm nad zemí s náběhovými žebříky na obou koncích kladiny umístěnými v úhlu 45 stupňů. Příčky žebříků jsou 5 cm široké, vzdálené od sebe 30 cm a mají protiskluzovou úpravu. Překážka se překonává jedním (psovod vychází současně se psem) nebo oběma směry. [4]

4.2.17 Pohyblivá lávka na sudech

Pes na povel psovoda překonává překážku tvořenou fošnou 30 cm širokou a 300 cm dlouhou, umístěnou na dvou válcích o průměru 50 cm. Pohyb fošny na válcích musí být vymezen pevnými zarážkami v rozmezí 10 cm vpřed i vzad. Pes na povel vyskakuje na kladinu, zastavuje se, psovod poté vychází za ním a jde podél psa, na konci kladiny pes seskakuje k noze psovoda. [4]

4.2.18 Kladina se sklopným bodem

Pes na povel psovoda překonává překážku tvořenou fošnou 30 cm širokou a 300 cm dlouhou, umístěnou na stojanu pod středem kladiny a tvořícím sklopný bod. Pes na povel vychází po kladině, přivede ji samostatně ke zhrounutí a vyčká příchodu psovoda, na jehož úrovni pak překonává druhou polovinu překážky. [4]

4.2.19 Tunel pro plazení

Překážka je tvořena plechovou nebo plastovou rourou 300 cm dlouhou o průměru 50 cm, která nemusí být rovná. Pes na povel vniká dovnitř a po jejím opuštění na druhé straně na povel ulehá. Po jeho ulehnutí jde psovod pro psa a povel jej posazuje k noze. [4]

4.2.20 Přesuny mezi jednotlivými překážkami nebo cviky

Pes je bez vodítka u nohy. Cvik musí být přesný a pes nesmí odbíhat od nohy. Neustále očima fixuje svého psovoda.

4.2.21 Klid psa při nárazových hlucích

Jako důkaz vyrovnanosti jeho nervové soustavy se přezkušuje mnoha variantními způsoby. Používají se řehtačky, trubky, tabule plechu, zvony, sirény, klaksony, všechny s cílem přiblížit prostředí velmi rušných praktických nasazení. Střelba ze startovací pistole nebo výstřel světlice mají přesně vymezena svá místa, např. překonávání kladiny směrem od psovoda nebo v úvodu sledování trasy lyží či člunu. Ráže použité pistole je stanovena na rozmezí 6-9 mm a jeden výstřel je vždy doplněn ještě dalším rušivým hlukem podle výběru pořadatele. Klid psa při nárazových hlucích se hodnotí po celou dobu trvání zkoušky. [4]

4.2.22 Chůze psa ve stopě lyží

Psovod na lyžích se psem u nohy dává povel "dozadu" a vychází na určenou trasu. Pes se zařazuje do stopy lyží v odstupu 2 až 3 m za psovodem, kde setrvává po celou dobu přesunu. Délka trasy je v 1. stupni 100 m, ve 2. stupni 200 m a ve 3. stupni 300 m a je zpravidla volena jako příchozí trasa ke speciálnímu cviku. [4]

4.2.23 Sledování trasy člunu plaváním

Psovod nastupuje do člunu, pes sedí na břehu a po odražení člunu od břehu na povel psovoda vstupuje do vody a plaváním sleduje člun po určené trase k bójce, kde se člun obrací zpět. Psovod určuje rychlost pohybu člunu, pes může člun sledovat po straně nebo vzadu, ale nesmí se od něho vzdalovat více než 5 m. Trasa člunu je v 1. stupni 100 m, ve 2. stupni 200 m a ve 3. stupni 300 m dlouhá. [4]

4.2.24 Vyhledávání osob a předmětů po stopě

Pes opatřený postrojem na 10 m dlouhém stopovacím vodítku je uveden k začátku stopy a čichem sleduje stopu terénem zanechanou kladečem, jehož osoba leží na konci stopy. Pes tuto osobu označí štěkotem. Psovod má v povinné výbavě s sebou láhev s vodou, kterou podle vlastní úvahy může používat během stopy k napájení psa. [4]

4.2.25 Vyhledávání osob a předmětů revírováním v přírodním terénu

Pes podle pokynových i zvukových povelů vydávaných psovodem prohledává postupně přírodní terén s ukrytými osobami. Účelem cviku je, aby pes vyhledal předepsaný počet pomocníků ve vymezeném prostoru a ve stanoveném limitu. Prostor pro průzkum terénu musí být takový, aby činnost psa byla zcela přesvědčivá. Přírodní terén musí obsahovat houštiny a porost, který je pro člověka nepřehledný. Pomocníci (figuranti) jsou vybaveni ochranným oděvem, který se nesmí barevně odlišovat od terénu (maskáče apod.). [4]

4.2.26 Vyhledávání osob v sutinách pobořených domů

Průzkum prostorů imitujících budovy po zemětřesení či výbuchu musí vzhledem k množství nahromaděného materiálu obsahovat dostatek úkrytů a zároveň být ale pro pohyb psů zcela bezpečný (bez střepů apod.). Pes opatřený ochrannou dečkou s rolničkou a svítilnou prohledává podle pokynů psovoda hromady sutin a čichem zjišťuje místa zavalených úkrytů osob. Nalezené osoby označuje hrabáním a štěkotem. Při vyhledávání může být pes vybaven i ochrannými návleky na nohách (tzv. botičkami). Pro práci v temných prostorech (sklepy apod.) musí být pes vybaven lehkou výkonnou svítilnou, umístěnou na obojku pod krkem psa (např. cyklistická čelovka). Svítilna musí dostatečně osvětlovat terén před psem, aby byl zajištěn jeho bezpečný pohyb terénem. [4]

Obr. (25) Vyhledávání osob v sutinách pobořených domů. [20]

4.2.27 Označování osob

Účelem cviku je, aby pes našel úkryty všech pomocníků a svým chováním psovodovi tato místa co nejpřesněji označil. Pes ukryté pomocníky oznamuje štěkotem. Nalezené osoby nesmí napadat, obtěžovat je či od nich odbíhat. Pomocník nesmí psa v průběhu cviku upozorňovat na místo svého úkrytu, dráždit jej ke štěkání nebo ovlivňovat jeho setrvání na místě úkrytu. Pokud pes označuje úkryt pomocníka, musí setrvat na místě a vytrvale štěkat až do příchodu psovoda. Jakmile pes značí úkryt, psovod zvednutím ruky hlásí nález a slovně doplňuje, o jaký druh nálezů se jedná (živá osoba ve výšce apod.). Pak na pokyn rozhodčího odchází k místu úkrytu osoby. [4]

4.2.28 Vyhledávání osob a předmětů v zimním terénu (lavinách)

Pes opatřený ochrannou dečkou podle zvukových i pokynových povelů psovoda prohledává terén pokrytý souvislou sněhovou pokrývkou. Nalezené osoby v úkrytech označuje hrabáním a štěkotem. [4]

Obr. (26) Vyhledání osob a předmětů v zimním terénu (lavinách). [21]

4.2.29 Vyhledávání ve vodě

Pes opatřený vodním postrojem s madlem na hřbetě leží se psovodem na přídi člunu, který pomalu křižuje po vodní hladině. Pes čicháním po hladině lokalizuje přítomnost hledaného subjektu na dně, kterou oznamuje štěkotem. [4]

ZÁVĚR

Nejčastěji je pes využíván v bezpečnostních službách. Lze ho používat jako součást strážní služby pouze za podmínky, že je vycvičený a má splněné zkoušky z poslušnosti, pachových prací a obrany.

Každý pracovník bezpečnostní služby musí zajistit ochranu a ostrahu majetku, osob. Musí spolupracovat při hledání osob a věcí, odhaluje skutečnosti, které svědčí o právním zájmu daného klienta a shromažďuje všechny důkazy.

Má na starost kontrolu vstupu osob, vjezdu a výjezdu vozidel. Zajišťuje první kroky k zabránění nebezpečí, ztrátě majetku, zdraví osob, pořizuje první fotodokumentaci. Musí zajistit místo do příjezdu hasičů, policie, zdravotnické záchranné služby, se kterými musí spolupracovat. Spolupracuje při hledání osob, věcí. K tomu využívá kriminalistických metod a techniky. Poskytuje informace při prošetřování, škod, shromažďuje informace o důkazech, stop, indicií. Prokazuje svědectví o dané situaci. Spolupracuje na dokumentaci, která shromáždí veškeré informace spojené s daným případem. Popřípadě jde vypovídat na úřady a soudy.

Slyšela jsem vyprávět příběh, kdy zaměstnanec strážní služby se svým psem měl za úkol hlídat budovy, přilehlé pozemky, materiál, stroje, parkoviště v areálu, který byl oplocen, musel čelit opačnému problému. Při obchůzce a kontrole areálu zjistil, že něco není v hale v pořádku a musel zjistit, jestli se tam nenachází zloděj. Měl zakázáno, aby bral psa do budovy, což nechápu, jelikož v případě napadení by byl pes jeho záchranou. Musel uvázat psa u plotu, nechat ho venku a pak vstoupil do budovy, kde prohledával, je-li vše v pořádku. Měl zakázaný, v případě, že jde do budovy, aby pes byl na volno před budovou. Po chvíli slyšel venku velký útočný štěkot svého psa. Když přišel ke svému psu, našel ho ležet v krvi na zemi, kde byly u něj pohozené tyče od krve. Útočníci tyčemi zmlátily psa, který měl nejen zlomená žebra, ale i jiné zdravotní problémy, které donutily psovoda odvést psa do nemocnice. Pak se pustily do páchání trestné činnosti.

Chci tím říct, že je velká chyba od majitelů budov, hal, pozemků, parkovišť a jiného přílehlého majetku, který si chtějí nechat hlídat své majetky, zakázat kvalifikovaným pracovníkům v bezpečnostních službách, aby nevstupovali do hal a různých přílehlých budov se psem, je-li podezření, že se uvnitř budovy, haly nachází podezřelá osoba.

Kdyby psovod šel se psem do haly a psovy dal příkaz revír, věděl by, co má dělat a zadržel by pachatele bez problémů a nemusel by být sám napadnut útočnický. Pes byl perfektně vycvičený. Když nebyl ve službě, pes každý den docházel na cvičák, kde cvičil poslušnost a práci s figuranty. Byl připravován na situaci, kdy jeden figurant představoval útočnicka, který ho chce po rozhovoru, co tady v daném objektu dělá, napadne a pes musel reagovat a útočnicka zajistit. Říká se této situaci zadržení pachatele. Druhý útočnický byl schovaný za budovou kynologické organizace a následně simuloval přepadení. Proto věřím, že tento pes, který se na zkouškách a závodech umisťoval maximálně do čtvrtého místa a na obraně exceloval, jelikož to miloval, by si s touto situací hravě poradil a s určitostí mohu říci, že by dopadl lépe, než když musel být uvázaný u plotu a čekat, až zaměstnanec strážní služby zjistí situaci, která se dělá uvnitř budovy. Pak se ztrácí výhoda na straně ostražky.

Pro každého psovoda bezpečnostní služby je důležité, aby měl pozitivní vztah ke psům a zkušenosti s jejím výcvikem, výchovou, ustájením, krmením a měl znalost v povinném a nepovinném očkování. Musí prokázat v této oblasti znalosti, pochopit a zachytit jednání psa, proč je takový, čeho je důsledkem daná reakce, měl-li k tomu podnět. Znat reakce psa, aby na něm viděl upozornění možné hrozby, kterou signalizuje pes svým chováním svému psovodu.

Psovod musí vědět, že v případě špatného zacházení se bude pes bránit a jaké budou jeho reakce. V případě vhodného zacházení, že mu splní každický povel. V případě hrozby, jak reaguje, jak je připravený ke stopování, poslušnosti a obraně. Jak má správně odměňovat psa.

To jsou velice důležité faktory, které musí jednotlivý psovod znát a umět na dané situace reagovat.

Služební pes je také využíván ve všech složkách Policie České republiky. Psovod se svým psem spolupracuje při pátrání po osobách, věcech s využitím kriminalistických metod a techniky. Musí spolupracovat při prošetřování souvislostí a událostí spojených se vznikem škod. Zajišťuje informace o důkazech, svědectví, stop. Musí zajistit ochranu majetku a osob. Zajišťuje, eviduje a zpracovává případy, závěrečné zprávy, které postupuje k vyšetřování. Dále má na starost osobní ochranu osob a její dohled. Tato činnost je největší zátěží na čas a psychiku člověka.

Každý zkušený psovod musí vědět, jaký je rozdíl mezi psem ochočeným a psem žijícím v přírodě. Musí rozeznávat sebemenší reakce psa. Díky těmto reakcím dokáže psovod vystihnout danou situaci, která může nastat. Tyto reakce rozpozná psovod, který ne jenom cvičí se psem, ale také sám vykonává pozici obránáře. Jako obránář si musí všimnout agrese psa, jeho útočnosti, postoje. V případě napadnutí svého pána musí instinktivně v rychlosti zareagovat a začít psovoda bránit. Často se stává, je-li pes se svým psovodem sám, reaguje na dané podněty rychleji.

I já jsem už byla sama v situaci, kdy jsem byla jako psovod se svým psem v zamčené místnosti a cizí člověk se do ní dostával. Pes potichouku ke mně přišel, vzbudil mě tlapkou, na tu jsem moc nereagovala, nakonec čenichem do mě šťouchal do doby, než jsem vnímala danou situaci. Lehl si do prostoru, do útočné pozice, kde od dveří nemohl být zpozorován, jelikož byl černý a byl ve stěhu. Měl naježenou srst, slabě vrčel, oči upřeny na dveře, uši nastraženy a viditelně odkryté bílé zuby signalizovali jeho pozornost. Po vniknutí do místnosti pes automaticky vystartoval s útočným hlasitým štěkotem a cizí osobu vyplašil natolik, že se už neukázala. Díky jeho vjemům jako je čich, sluch a instinktům, což jsou automatické reakce na daný podnět, se můžu na psa bez problému spolehnout.

Proto, když si psovod strážní služby bere psa, musí se s ním sžít, aby věděl, jaké má reakce na sebemenší podněty, situace, které mohou nastat. To znamená, že pes může být jak cholerický, melancholický, sangvinik, tak i flegmatik. Ideální pes pro výcvik je sangvinik. V případě, že cvičíme psa, který je ochočený a který vyrůstá v chovné stanici, jeho práce s ním vycvičit ho není tak náročná, než když cvičíte psa, který je křížený s divokými psy či vlkem.

Výcvik kříženého psa s vlkem je náročnější. Zde figurují dva povahové rysy. Záleží jen na daném psovodovi, kterou cestou se vydá. Vycvičí-li z něho agresivního psa nebo hodného. K takovému psu musí být psovod důsledný ve výcviku i v krmení. Musí s ním pracovat důsledně, již od samého štěněte. Jinak se může stát, když se mu nebude líbit plnit psovodův požadovaný povel, může ho bez problémů napadnout. Takové napadnutí spočívá v zákusu do ruky, břicha, nohy. Nebere si servítky. Proto je vhodné s takovým psem navštěvovat kynologickou organizaci, kde se Vám snaží pomoci s jeho výcvikem. Ráda bych zde podotkla, že pokud se Vám stane, že se Vás někdo bude snažit odrazovat tím, že s takovým psem nemá cenu chodit na cvičák, prosím, nevzdávejte to a chod'te tam. Spolupráce s různými výcvikáři a zkušenosti různých psovodů jsou k nezaplacení. Každý se Vám bude snažit dávat rady, ze kterých si vyberete jen jednu, která zrovna bude sedět pouze jen a jen Vašemu psovi. Důležité je, výcvik nevzdávat do dvou let jeho věku. Do roku bude svého psovoda pokoušet přesvědčit, že on je vůdce smečky a ne jeho psovod. Vy mu hlavně musíte dát najevo, že je to naopak. Jinak se může stát, že svému pánovi přeroste přes hlavu a ten ho pak nemusí zvládnout.

Každý pes dostal do vínku instinkt. Co je to vlastně ten instinkt? Je to určitá vlastnost psa, kterou mají geneticky zakořeněnou v sobě. Příkladem může být, když se fena dokáže postarat o svá mláďata, dále hlídání svého teritoria a nevpuštění do něj někoho, kdo tam nemá co dělat. Dalším příkladem může být, bude-li pes napadnut automaticky zaujme obranářskou pozici.

Každý pracovník bezpečnostní služby pracující se psy musí k nim mít vřelý vztah. Musí skládat zkoušky, ve kterých prokazuje veškeré znalosti o psu.

Všichni psovodi bezpečnostní služby musí skládat zkoušky ústní i praktickou formou.

K přezkoušení k praktické části si psovod bere, krátké vodítko 120 cm dlouhé, stopovací vodítko dlouhé 10m a náhubek a motivující předměty pro psa. Pes musí mít pouze řetízkový obojek. Psovod zkoušku skládá se svým nebo zaměstnavatelem přiděleným psem, se kterým pracuje. V této fázi není prioritou věk nebo rasa psa. Zde jsou posuzovány schopnosti psovoda, ne psa.

Musí zde ukázat, jak je schopen volit a používat metody výcviku jednotlivého psa. Aby mohl být pes připuštěn ke zkoušce, musí psovod prokázat jeho dobrý zdravotní stav předložením očkovacího průkazu, kde se zaznamenává povinné očkování.

Potom následuje ukázka výcviku psa, jako je ovladatelnost na vodítku, bez vodítka a poslušnost a pachové práce. V průběhu výcviku je povoleno odměňovat psa. Po předvedení jednotlivých úkonů psovod vysvětlí použité způsoby nacvičení jednotlivých cviků.

Zkouška je uzavřena hodnocením vyhověl nebo nevyhověl.

.

ZÁVĚR V ANGLIČTINĚ

Dog is usually used in safety services. It can be used as part of guard duty only in condition that it has been trained and it has got fulfilled all exams of it's duty, effluvia works and defence.

All the workers of safety services have to safeguard protection and security properties and subjects. They have to collaborate in searching for people and things, reveals facts, which shows legal concern to a given client and gathers in all proofs.

Worker controls all entries of people, entry and exit of vehicles. Handling first proceedings for preventing risks, loss of possessions, health of individuals, takes of first photo documentation. Has to ensure pathway and space for fire fighters, police, health rescue service, with whom has to work with. Cooperate in searching for people and possessions. I tis used criminalistic method and techniques. Provides information for investigation, damages, gathers information about proofs and evidences.

Been proving confirmation about specific circumstances. Cooperating on documentation, where is collected all information linked with the specific case. Might also go to testify to offices and courts.

I heard a story, when worker of safety service and his dog had to guard buildings, contiguous to estate, materials, machines, parking in premises, which had a fence, had to face up revers problem. When he walked around properties and estate he found out, that something was not right. He had to find out if there is not burglar. He was banned to take the dog inside buildings, which I do not understand, because in case of attacking from the burglar the dog would be his saviour. He had to chain the dog in front of fence, leave him outside and go to the building by himself, where he searched if everything was all right. He was also prohibited to leave the dog run outside without the lead. In a while he heard barking and noise from outside. When he arrived to the place where his dog was chained,

the dog laid on the ground in the blood and two rods were next to him. Burglars beat the dog with the rods, the dog had broken ribs and other health problems which made the worker to take the dog to the hospital. After worker went to the hospital, burglars went to commit criminal activities in the estate.

I wanted to say that the biggest mistake was from the owners of the properties. They want to secure their estates but do not let workers of the security agencies and their dogs go inside, when there is suspicion that there could be someone inside.

If the worker would go with the dog inside the building and worker told the dog „revír“ (which is word for dog to look for someone who should not be there) the dog would know what to do and would find out the burglar. That would mean that the dog would not be attacked and they would catch them in time. The dog was perfectly trained. If the dog did not work as safeguard , it was his duty to go everyday to exercise to the special place for dogs, where he practised dutifulness and worked with figurants. He was prepared for a situation when one figurant was the attacker and the other was the security worker. The dog had to find the attacker and wait after the security worker would talk to him what he was doing there. If the worker would be attacked from the attacker the dog would had to respond to the situation and secure attacker that he would not attack again. This situation we call restraint offender. I believe that this dog, which was always the most forth in examination, would be able to react to the attacker and would not end up as he did. Like this the security worker loses his advantage to catch the burglars.

For all dogwalkers of security agencies is very important, that they have positive relationship with their dogs, had experience with training, upbringing, bedding, feeding and had knowledge of obligatory and nonobligatory vaccination. He must proof the knowledge in this area. Understand behaviour of the dog and why he does behave that way and if there could be something, which it would give him this reaction. Understand reactions from the dog and to see if he could show us, if there could be any danger near by.

Dogwalker should know that if the dog would have bad handling, the dog would defend himself and what his reactions would be. If he would be handling well, the dog would fulfil all the wishes. In case of danger, what are the dogs reactions, how he is ready for tracking the person, willingness and defence. How the dogwalker should reward the dog.

These are very important factors, which must each dogwalker have a knowledge of and be able to behave in different situations.

The dog of duty is used in all areas of the Police departments in the Czech Republic. Dogwalker with his dog cooperate in searching for people and possessions. It is used criminalistics method and techniques. He must gather information about proofs and evidences. He must provide protection of estate and people. Ensures, files and processing cases and final reports, which provides for a investigation. Farther his work is to body guard people and it's surveillance. These activities are the biggest load on the time and psyche of the person.

All experienced dogwalkers must understand what is the difference between domesticate dog and wild dog. Dogwalker must recognise the slightest changes in the dog. Thanks to that dogwalker can understand given situation, which can happened. The only dogwalker recognises these reactions, which trains the dog but also performs position of defender. As the defender he must perceive the dog aggression, it's attacking and approach. In case of attacking it's master by attacker, the dog must instinctively in haste respond and start protect his master. Many times happens that if the dogwalker is with his dog alone, the dog reacts faster.

Even me I was in the situation when I was as a dogwalker with my dog locked inside a room and stranger tried to get inside without a key. My dog came quietly to me, tried to wake me up by his paws, but it did not worked. At the end the dog pushed his snout at me

until I understood the situation. He lied in the space where he could not be seen in attacking position. He had bristle fur, faintly snarl at intruder, eyes staring at the door, he was open eared and seeing his white teeth it signalled that he was focused at the door. After entry in to the room the dog automatically took off

with attacking loud barking and the intruder got scared up that run away and did not come back. Thanks to all his perceptions as for example sense of smell, hearing and other instincts, which are automatic reactions on the subject, we can trust him surely.

That's why if the dogwalker is getting new dog to work with, he must get familiarised with him, to know his reactions in all the conditions, which can happened. It means that the dog can be choleric, mope, sangvinik and also stoic. Ideal dog for training is sangvinik. In case of training the dog which is domesticated and living in stallion station, it is easier to work with than if you trying to train the dog, which is cross bred or feisty dogs or wolf.

Training of feisty dogs or wolf is most difficult. Here figures two trait of characters. It's depending on given dogwalker, which way he would go. If he trains him as aggressive dog or kind. The dogwalker must be consistent in training and in giving them feed. He must work with him from the beginning as a puppy. Otherwise it can happened that the dog if he does not like the command, it could attack his master. This attack it could be bite hand, stomach or leg. It is good to attend with dog cynology institute, where they would help you with his training. I would like to say, that if someone would tell you, that with dog like this is not point in coming to train, do not listen to the person. Please go and train the dog! Collaboration with other dog trainers and their's experiences would help. All of them would try to give many advices, which we can choose one, the right one for our dog. It is important to continue and hope against hope until two years of age. In first year the dog would try to convince that the dog is the leader of pack not the dogwalker. It is important that the dogwalker would show the dog that it is the opposite situation. Otherwise it could happen that the dog would grow over the dogwalker head and dogwalker might not cope with the dog.

Every dog has got an instinct. What is it this instinct? It is particular character, which they have genetically deep-rooted inside themselves. For example it could be, when bitch could look after her puppies, furthermore safekeeping territory and not letting go inside anyone who does not have anything to do there. Other example it could be, if the dog is attacked, it will take up it's defensive position.

Every dogwalker from security agencies working with the dogs must have warm relationship. Dogwalkers must take all exams, where he shows his ability of understanding dogs.

All dogwalkers from security agencies must take verbal exams and also practical exams.

For revision in practical part of exam the dogwalker is taking short lead 120 cm, tracing lead 10 metres long and clamp and motivation articles for the dog. The dog must have only chains collar. The dogwalker takes the exam with his own dog or assigned dog from his security agency, which he works with. In this stage is not important age or breed of the dog. Here are judge abilities of the dogwalker not the dog.

It must show how he can choose and use methods of training for particular dog. The dog can be admitted at the exam only if it has it's own certificate of vaccination, where he has got all the vaccination written.

After that follows exhibition of training the dog, as it is manageability on the lead, without the lead, willingness and smell works. During the training is granted to reward the dog. After exhibiting each actions the dogwalker explain the process of training each exercise.

The exam is closed with classification of complied or not complied.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Hamplová Ludmila, Státní veterinární správa, Komerční příloha Pátku LN, *Česká republika: psi velmoc, P&K život psa a kočky*, [online]. 2012 [2012-05-15]. Dostupný z WWW: <http://www.zivotpsa.cz/do:asview:40>
- [2] 2009 – 2011 Pestrá společnost, o.p.s., *Vhodná plemena k výcviku*, [online], 2012 [cit. 2012-05-20]. Dostupný z WWW: <http://www.pestraspolecnost.cz/index.php/vhodna-plemena-k-vycviku>
- [3] Cz-pes, *Zkušební řád pro sportovní výcvik psů v České republice, Českomoravská kynologická unie*, [online], 2012, [cit. 2012-05-30]. Dostupný z WWW: <http://www.cz-pes.cz/zkusebni-rad-nzr.php>
- [4] SZBK ČR, *Prováděcí pokyny poslušnosti*, [online], 2012, [2012-05-30]. Dostupný z WWW: <http://www.zachranari.cz/cs/31/provadeci-pokyny-poslunosti/>
- [5] Hrušovský Josef a kol.: *Pes a jeho výcvik*, nakladatelství Naše vojsko, ISBN 8-206-009111-4
- [6] Roger Abrantes: *Řeč psů*, encyklopedie psiho chování, vydalo: nakladatelství Dona ISBN 978-80-7322-110-2
- [7] Michel G. Lemisch: *Váleční psi*, vydalo Naše Vojsko, z anglického originálu War dogs, ISBN 80-206-0764-1
- [8] Šimovček I. A kol.: *Kriminalistika Bratislava 1999 Akadémia policajného sboru* ISBN 80-85981-117-5
- [9] Růžička J: *Pes k obraně osob a majetku aneb Člověče, neboj se, máš-li psa*, nakladatelství Dona České Budějovice 1996, ISBN 80-85463-76-8
- [10] Chovatelská stanice zlatých retvířů POUŠTNÍ VÍTR, *Zlatý retvíř* [online] 2012, [2012-01-08]. Dostupný z WWW: <http://www.poustnivitr.com/menu.html>
- [11] *History Of The Labrador Retriever*, [online] 2012, <http://www.labrador-retriever-guide.com/historyofthelabradorretriever.html>

- [12] Obrázky, *Flat coated retriever*, [online] 2012, <http://www.google.co.uk/search?q=FLAT+COATED+RETR%C3%8DVR&hl=cs&prmd=imvns&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=enopULicCYj54QTvsuDwDQ&ved=0CFEQsAQ&biw=966&bih=324>
- [13] Obrázky, *Border kolie*, [online] 2012, <http://www.bing.com/images/search?q=BORDER+KOLIE&view=detail&id=330B9453D9002137A07C89FD7076ACA711B71BE6&first=721&FORM=IDFRIR>
- [14] Chovatelská stanice Německých ovčáků z GARGAMELLU, *Německý ovčák*, [online] 2012, http://www.zgargamellu.cz/unica_gargamellu.html
- [15] Simona Hurábová, FCI regionální Kawai Kaito, *Belgický ovčák malinois – psi*, [online] 2010, <http://www.kawaikaito.wz.cz/malinois-braconnier-grot-kawai-kaito-fotogalerie.html>
- [16] NUBIKA – *Bílý švýcarský ovčák*, [online] 2012, <http://www.nubika.cz/ENGLISH---INFO.html>
- [17] Tervueren – 4 – Belgický ovčák, [online] © 2007 – 2010, <http://cs.cokl.cz/image-24827.htm>
- [18] DaChes chovatelská stanice velkých pracovních kníračů, *Velký knírač*, [online] 2012, [2012-07-08], <http://dachess.net/>
- [19] Český kynologický svaz, fotoalbum ČKS, 99 VS pro MS FCI a M ČR Roudnice nad Labem-Slavičín, *zajištění pomocníka*, [online] © Copyright CKS 2006, [2012-04-14], <http://www.kynologie.cz/cks/src/fotogalerie2012.htm>
- [20] Výchvik záchranářských psů, *Vyhledávání osob v sutinách pobořených domů*, [online] 2008, [2008-02-28], <http://www.hafici.cz/clanky/vychova-a-vycvik-psa-2/vycvik-zachranarskych-psu-39/>

[21] Moravia Dog School, Lavinový výcvik v Nízkých Tatrách, *vyhledání osob a předmětů v zimním terénu (lavinách)*, [online] 2012, [2012-02-19], <http://morviadogschool.cz/psi-zajezd/lavinovy-vycvik-nizkych-tatrach>

[22] Dog Training & Obedience, [online], 2009, <http://www.k9obedience.co.uk/>

[23] Kate Kellaway, Why dog trainers will have to change their ways, [online], [2012-07-17], <http://www.guardian.co.uk/science/2011/jul/17/dog-training-john-bradshaw-animal-behaviour>

[24] Greater Manchester Fire and Rescue Service, [online], [2011-06-13], http://www.manchesterfire.gov.uk/about_us/what_we_do/fire_service_dogs/more_about_the_dogs.aspx

[25] Psovod bezpečnostní služby (kód: 68-001-H), Odborná způsobilost, [online], [2011-05-02], <http://www.narodni-kvalifikace.cz/detailKvalifikacnihoStandardu.aspx?id=370>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ZM - zkouška základního minima

ZVV 1 - zkouška všestranného výcviku 1.stupně

ZVV 2 - zkouška všestranného výcviku 2.stupně

ZVV 3 - zkouška všestranného výcviku 3.stupně

ZMMP – zkouška základního minima malých plemen

ZMP 1 - zkouška psa malých plemen 1.stupně

ZMP 2 - zkouška psa malých plemen 2.stupně

ZPS 1 - zkouška psa stopaře 1. stupně

ZPS 2 - zkouška psa stopaře 2. stupně

ZPO 1 - zkouška psa obránáře 1. stupně

ZPO 2 - zkouška psa obránáře 2. stupně

ZZO - zkouška základní ovladatelnosti

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. (1) Zlatý retvívr [10]

Obr. (2) Labradorský retvívr [11]

Obr. (3) Flat coa ted retvívr [12]

Obr. (4) Border kolie [13]

Obr. (5) Německý ovčák [14]

Obr. (6) Belgický ovčák malinois [15]

Obr. (7) Bílý švýcarský ovčák [16]

Obr. (8) Belgický ovčák tervueren [17]

Obr. (9) Velký knírač [18]

Obr. (10) Používané stopy ro zkoušky ZM, ZMMP, ZVV, ZPS 2 (A) [3]

Obr. (11) pro zkoušky ZPS 1, ZPS 2 (B) [3]

Obr. (12) Jak rozlišit předmět [3]

Obr. (13) Zajištění pomocníka [19]

Obr. (14) Povel „K NOZE“ [3]

Obr. (15) Povel „LEHNI“ [3]

Obr. (16) Povel „VSTAŇ“ [3]

Obr. (17) Povel „SEDNI“ [3]

Obr. (18) Překážka 1 m vysoká [3]

Obr. (19) Áčko [3]

Obr. (20) Kladina nízká 1 m vysoká, široká 30 cm. [3]

Obr. (21) Kladina vysoká 2m, široká 30 cm. [3]

Obr. (22) Povel „ŠTĚKEJ“ [3]

Obr. (23) Povel „PLAZ“ [3]

Obr. (24) Povel „ZŮSTAŇ“ [3]

Obr. (25) Vyhledávání osob v sutinách pobořených domů. [20]

Obr. (26) Vyhledání osob a předmětů v zimním terénu (lavinách). [21]

SEZNAM TABULEK

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P I: NÁZEV PŘÍLOHY